

Domoljub

V Ljubljani, 2. novembra 1939

Leto 52 • Štev. 44

Dosedanjim in novim naročnikom „Domoljuba“

Naš prvi klic, da naj bi dosednji naročniki »Domoljubac« skrbeli za nove naročnike, ni ostal brez uspeha. Mnogi so hiteli, da odgovore našemu vabilu, dosegli so uspehe in pridobili veliko novih naročnikov.

Zahvaljujemo se jim! To nam dokazuje, kako so vzljubili naš »Domoljub« in kako ohranjajo svojo naklonjenost do najobsejnejšega in najbolj razširjenega tednika med Slovenci.

Za nizko celoletno naročnino (36 din skupni oziroma 38 din posamezni naročniki) Vas vsak teden obiskuje zvest prijatelj, ki Vam daje v živahni besedi pregled o vseh zanimivih svetovnih in domačih dogodkih. V gospodarstvu je zvest vodnik brez primere. V številnih povestih prinaša pošteno vedrilo v slovensko družino. Skoraj leto pa je že, kar oživlja naš dom v obeh straneh pisane poročila z lepimi slikami, katerih bo še več ob večjem številu naročnikov.

Zvestoba, kot so s svojim delom pokazali mnogi naročniki do »Domoljubac«, nam daje pogum, da bomo v bližnji bodočnosti list še izboljšali in še bolj vsebinsko razširili.

Vabimo pa prav vse naročnike brez izjeme, da se odzovejo našemu vabilu za pridobivanje novih naročnikov, kajti v današnjih časih je treba sodelovanja vseh za

vzvišena načela, ki jih prinaša naš »Domoljub«. Čim večja bo družina »Domoljubovih« naročnikov, tem bolj bo enoten slovenski narod.

Zavedajmo se vsi, zlasti v današnjih dneh, da so bralci »Domoljubac« velika, močna družina, ki popolnoma razume veliko korist boja na pravdnem in narodnem polju. Doba, ki jo preživljamo, je polna hudih dogodkov okoli nas in zahteva najboljstih, značajnih ljudi z jasnim pogledom na dogajanja v domovini in v svetu sploh.

Dvig naročnikov nam dviga zaupanje v pot, ki jo je do sedaj hodil »Domoljub« in ki jo je kazal vedno in jo v bodoče še vedno želi kazati svojim zvestim bralcem.

Dragi prijatelji naročniki! Na Vas se zanašamo in upamo, da se boste prav vsi še dalje štrlevali za to, da nam v letošnjem letu pridobite veliko novih naročnikov. Nagrade, ki smo jih razpisali, so le najskromnejši izraz naše hvaležnosti za Vašo naklonjenost.

Mnogi, ki ne zmerejo skromne naročnine, bodo lahko postali brezplačno stalni naročniki z vsemi pravicami plačujočih (torej bodo imeli tudi pravico po požarne podpore 1000 din), če nam pridobijo pet novih naročnikov.

Vsem, ki se žrtvujejo za to, da bi se družina »Domoljubovih« naročnikov povečala, se vnaprej toplo zahvaljujemo!

Za zahvalno nedeljo 1939

Ko smo lansko leto kopali krompir, so že bili med nami hujskači, ki so govorili, češ ali je še vredno krompir kopati, ko ga pa ne boste več mogli jesti. Tam na Stajerskem — tako so oznanjevali svojo besedo okrog Kamnika — ali pa tam pri Kranju, torej vsaj v taki oddaljenosti, da so bili lahko prepričani: »Nihče ne bo hodil gledat, na besedo nam bodo verjeli...«, so sejali seme malodušnosti in obupanja. Ko smo spomladi sadili krompir, se je ponavljala ista beseda in ista grožnja: Cemu bi za sovražnika krompir sadili! Radovedni smo, kako so ti »kvazazgodni« prerokovali tam okoli Kranja, tam doli po lepem Dolenskem in drugod. Zdi se nam, da so povsod oznanjevali brezdelnost in brezdelje v taki daljavi, da so bili prepričani:

Ljudje se zanašajo na našo »pošteno besedo« in potem mirna Bosna!

Ljudje božili! S kakšnimi občutki bi bili praznovali vi letošnjo zahvalno nedeljo, če bi bili naselili tem in podobnim zapeljivcem! Zahvalna nedelja, konec težavnega poljskega dela in vi bi stali pred grozečo zimo in gledali v prazne shrambe. Tako sta se pa kljub tem lažnjivim prerokom naših dni vendar le lotili dela in ste danes zadovoljni, da jim niste nasedli in da jih niste poslušali.

Vaše shrambe so prilizne, kar zadosti polne. Samo če niste, preveč pridelka pretvorili v alkohol. Tudi zoper to bi pameten človek nič ne rekel, če bi ne bil v dno duše uverjen, da večina naših ljudi ne zna uživati alkohola in kar je z njim v zvezi. Dokler sod drž, vti-

vajo vase v ogromnih množinah, da kar od mize teče, ko pa sod popusti, potem pa stradajo oziroma kupujejo tisti peklenko smrdeči špirit.

Kaj pa če bi bile vaše shrambe prazne? Vidim in poslušam podpihvalce, ki hodijo okrog vas in vam prigovarjajo s sladko besedo, češ občina te mora preživljati. Kolikokrat danes slišimo podobno besedo. In koliko jih je, ki se do greha hočejo okoriščati z občino. Premnogim je danes občina molzna krava, ki naj samo daje in daje, nihče pa ne vpraša, kaj je občina in od kje naj jemlje. Občina te mora preživljati! To je naravnost komunistovsko načelo! Kdor tako govori in uči, pa je sam krepak in zdrav in zmožen zaslužka, tak, če ni naravnost komunist, je pa komunistov brat. Zajedalec na zdravem telesu lastnega naroda!

Včasih smo peli in govorili, da le tisti človek kaj velja, ki obleko vso domačo ima. Danes ta beseda skoraj nima več veljave. Se dolgo bo pr. esnična beseda, da tisti človek kaj velja, ki sam preživljati se zna. Ki ne zajeda svoje občine, ki noče živeti na račun drugih, ampak samo na svoj lasten račun...

Zahvalimo se letošnjo zahvalno nedeljo za zdravo pamet, ki nam jo je Bog dal, da nismo naselili zapeljivim besedam tistih, ki so videli povsod samo vojsko in beg z domače zemlje, zahvalimo Boga za svoje lastno zdravje, da se nam ni treba posedati za občinsko mizo in se prehranjevati na stroška svojih soobčanov...

Kaj pa vojna?

V preteklem tednu ni bilo na nobeni fronti, ne na kopnem, ne v zraku in ne na morju pomembnejših dejanj. Zahodna fronta je povsem mirovala. Letalskih napadov ni bilo ne z ene, ne z druge strani. Le mnogo letalcev nemških poškodovanih bombnikov, ki so oni teden napadli Anglijo in so pozneje popadali v morje, so pretekle dni pobirali po Severnem morju. Na morju je delovanje nemških podmornic naraslo. Potopili so pet angleških ladij (22.000 ton) in več nevtralnih ladij. Tudi dve nemški križarki delujeta proti angleškim trgovskim ladjam vzdolž vseh obalnih voda obeh Amerik. Borba proti podmornicam se je nadaljevala. Potopljeni sta bili po angleških virih dve podmornici. Angleške vojne ladje pa so zaplenile pet nemških ladij s tovorom vred (28.000 ton), tako da je Anglija na dobičku. Proti koncu tedna so se širile novice, da pripravlja Nemčija veliko ofenzivo na zapadu. Ni pa jasno, proti komu. Veliko čest se je zbralo blizu nizozemske in belgijske meje, nekaj tudi na švicarski meji.

29. oktober 1918

Vilna osvobodnje vojne se je bližala, nemška vojska se so polji svojo žalostno pesem topov, strojnice in puške, toda zaledje se je začelo prebujati.

Tudi pri nas se je razgibalo in ko je dr. Korošec prebral v dunajskem parlamentu majniško deklaracijo, se je po slovenskih mestih, trgih in vaseh začelo novo življenje, ki so ga poklicale na dan že besede voditelja na Kreskovem pogrebu, ko je od žalosti strtemu slovenskemu narodu zaklical: »Dvignite glave, zakaj vaše odrešenje je blizu.«

Nastala je prava tiha revolucija, ljudsko glasovanje, ko se je kljub vsemu pritisku slovenski narod izrekel za osvoboditev in združitve z brati Hrvati in Srbi. Prve svobodne zarje so se pojavile na obzorju izčrpane in utrujene slovenske domovine.

In ko je dr. Korošec cesarju Karlu, ki je skušal na vsak način ohraniti habsburško monarhijo, rekel zgodovinske besede: »Vaše Velikanstvo, prepozno je,« je postalo vsem jasno, da svobodne zarje ne bodo ostale samo na obzorju, ampak da se bodo uresničile in zasijale kot svetel dan od Triglava pa vse do Gorjancev in ravnega Prekmurja, pa do Šobe in Zile in Gospevete.

Habsburška monarhija je trepetala v smrtnih krčih, ki so jih povzročili v veliki meri tudi dogodki na bojišču. Velika nemška ofenziva na zahodu je bila zlomljena in po prihodu ameriških čet na zahodno fronto se je začela protiofenziva, ki je kmalu vrgla Nemčijo daleč nazaj. Habsburški armadi se ni godilo nič bolje. Doživljala je tudi poraz za porazom.

Zunanjemu razpadu na frontah je sledil tudi notranjepolitični razkroj habsburške monarhije. Skušali so sicer še rešiti obstoj monarhije na razne načine. Toda zaman. Vsi rešilni poskusi so se izjalovili in 3. marca 1918 so slovenski, hrvaški in srbski politiki v Zagrebu izjavili, da je »potrebna združitev vseh strank in skupin, ki opirajoč se na načela narodne samoodločbe, zahtevajo svojo narodno neodvisnost in na demokratskih temeljih urejeno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov.«

Vendar že nihče ni pričakoval tako naglo končnega zloma monarhije. Narodno veče je poslalo celo svoje zastopnike v Švico, da se pouče, kakšen je položaj in kako dolgo bo še trajala vojna.

Toda vse je prehitel čas. Dne 4. oktobra so centralne sile prosile Wilsona za mirovna posredovanja na podlagi njegovih 14 točk. Na to prošnjo je odgovoril Wilson, da ne more posredovati, češ da je Amerika že priznala CSR in da so težnje Jugoslovancev po svobodi upravičene. Zato ne more več priznati samo avtonomije teh narodov kot podlago miru, ampak mora »zahtevati, da bodo oni, ne on, sodili o tem, kakšna ponudba od strani avstro-ogrške vlade bo zadovoljila težnje in nazore teh narodov o njihovih pravicah in o njihovih vlogi kot članov v družini narodov.«

V tem brezupnem položaju je začel na Dunaju 22. oktobra prof. Lammasch sestavljati zadnjo avstrijsko vlado kot nekak »izvršni odbor združenih narodnih vlad«, v katero pa Jugoslanci in Čehi niso vstopili. Ko se je Lammasch posrečilo 28. oktobra sestaviti vlado, ni imel več komu vladati. Kajti zunanji minister Andrassy je 28. oktobra spo-

stil Wilsonu, da sprejme njegove predloge. S tem je Avstro-Ogrska končno dejavno razpadla na večje številne narodnih držav. Čehi so že istega dne ostavili svojo vlado.

Dne 29. oktobra je hrvaški sabor kot edini delujoči parlament med osvobojenimi Jugoslanci soglasno sklenil, da se »ukinjajo vsi dosežani državnoopravni odnosi in zveze med kraljevino Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo ter kraljevino Ogrsko in avstrijskim cesarstvom. Dalmacija in Hrvatska-Slavonija z Reko se proglašajo za popolnoma od Ogrske in Avstrije neodvisno državo ter po načelu narodnosti na temelju narodnega edinstva SHS pristopajo v skupno narodno popolnoma

samostojne države SHS na vsem ozemlju tega naroda brez ozira na katere koli pokrajinske in državne meje. Sabor je pribral vrhovno oblast Narodnega Vijeća, kateremu je predsedoval dr. Korošec. Ističasno so imenovali tudi Slovenci svojo prvo avtonomno vlado.

Dne 29. oktobra 1918 je bila ustanovljena neodvisna država SHS, ki se je dne 1. decembra 1918 kot taka združila s kraljevino Srbijo v novo državo Srbov, Hrvatov in Slovencev v Jugoslavijo.

Svobodne zarje, dasi so jih v narodni državi večkrat zatemnili črni oblaki, so se spremenile v svoboden dan, katerega končno sliko gradimo v današnjih dneh, ko so si trije bratje spravljivo segli v roke, da si za vedno, tako kot zahteva pravica, urede svoj lep, skupni dom.

Pravic nam ne bo nihče ponujal

Zadnji »Gorenjec« prinaša uvodnik, kjer čitamo tudi sledeče:

Pomnimo: gospodarskih in političnih pravic nam ne bo ponujal nihče, ne v tuji ne v lastni državi, če ne bomo sami segli po njih, če si jih ne bomo sami izvojevali. V teh rešnih, težkih in odgovornih časih, ki vladajo na svetu, ko mora biti tako vsak posameznik, celoten narod prav ves na svojem mestu in sprido velikih političnih sprememb v državi sami, ko se nahajamo pred ustvaritvijo banovine Slovenije, je še posebno važno, da si zastavimo vprašanje: »Ali smo Slovenci zrel narod?«

Če upoštevamo našo razvito omiko, šole, politične, gospodarske in prosvetne ustanove, nam vse to kaže na našo narodno zrelost, na naše sposobnosti, da se v vseh ozirih znamo in moremo voditi in vladati sami, da znamo marsikaj ustvariti in izvršiti sami.

Ali hoče kak narod doseči vsaj nekaj odločanja o svojih zadevah in stvarih, mora

pokazati dovoljno mero gospodarske in politične zrelosti. Za ta zrelostni izpit nam Slovincem potrebne izobrazbe in šol ne manjka, primanjkuje nam pa tiste zavesti, katero najdemo čisto pri neomikanem, toda ponosnem narodu, da sedaj nismo več hlapi, podložniki kot nekoč, ampak svoji gospodarji, v svojem domu, v svoji lastni državi, da nam pripadajo iste pravice, katere uživajo zastopniki onega naroda, ki je že skozi stoletja svoboden.

Naj poudarimo še nekaj, kar je tudi jako važno in pomembno. Naš slovenski narodni voditelj dr. Anton Korošec je v odlični meri uveljavil vpliv Slovencev pri vodstvu države, da njegovih skrbi za napredek Slovenije niti ne omenjamo. Delo našega voditelja na najvišjem odgovornem mestu, pri vodstvu države pa bo še mnogo lažje, če bo za njim stal strnjen ves slovenski narod, ki bo prejel skupne državljanske zavesti in ponosa ter pripravljen boriti se za svoje, kot za celokupne državne koristi.

Spori v slovenskem sokolstvu

Prvi podstarosta Sokola kraljevine Jugoslavije dr. Vladimir Belajčič je ono soboto dopotoval v Ljubljano. Njegov prihod je v zvezi s spori v slovenskem delu jugoslovanskega sokolstva.

Med slovenskimi Sokoli že dalje časa traja spor med dvema skupinama: slovensko nepolitično in jugoslovansko unitaristično, ki hoče, da bi Sokol bil samo nekaka bojna ustanova dr. Kramerjevega dela JNS. Ta druga skupina je v slovenskem sokolstvu vladala, odkar je bil Sokol podržavljen. Po njeni volji je slovenski Sokol v nasprotju s sokolstvom v ostali državi postal izrazito politična ustanova, izrabljana za boj proti verskim in političnim čustvom večine slovenskega naroda.

Poštenim slovenskim Sokolom se je to upiralo, zato se je zadnje čase začel organizirati odpor proti vsem tistim, ki so Sokola

hoteli imeti še nadalje kot stražo unitaristične politike dr. Kramerja. Ta boj je dobil zadnje leto zelo ostre oblike in privedel v slovenski sokolski ustanovi do popolnega razdora.

Razdor je viden zlasti v Ljubljani, kjer je slovenska skupina dobila v roke obe glavni sokolski društvi: Ljubljanskega Sokola in Društvo Sokola I. na Taboru. Dejstvo, da je v slovenske vode zašel tudi sokolski Tabor, je vzbudilo v vodstvu silno ogorčenje. Krogi slovenske JNS so z vsemi silami pritisnili na sokolstvo in dosegli, da nova uprava Sokola na Taboru ni bila potrjena. Ker je večina sokolstva na Taboru soglašala s to upravo, so nezadovoljni vrhovni poveljniki dali sokolski dom na Taboru zapreti, tako da ni že vse leto v njem niti telovadbe, niti drugih prireditev. Razen tega je bilo 19 vodilnih članov in telovadcev Sokola I. iz organizacije izključenih. To samoderžko čiščenje se je nadaljevalo

Medsebojni spori v Sokolu so postali hujši in hujši in so dobili izraza v celi vrsti tožba članov ene skupine proti članom druge skupine.

Ker je spor zaradi nepopustljivosti JNS-arske skupine dobil take hude oblike, grozi slovenska skupina celo s tem, da bo izstopila iz vsedržavne ustanove in ustanovila samostojnega Sokola.

Kdor potrebuje

zimsko suknjo, plašč, obleko — toplo perilo, naj si ogleda veliko izbiro v manufakturni trgovini

Janko Češnik Ljubljana
Lingorjeva ul.

KAJ JE NOVEGA

DOMAČE NOVICE

d Jugoslovanski škofje so te dni imeli svoje posvetovanje v Zagrebu pod predsedstvom zagrebškega nadškofa dr. Stepinca. Oni petek so izdali sporočilo, o čem so skleпали. Navajajo tele zadeve: Govorili so o položaju katoliške Cerkve v Jugoslaviji z ozirom na spremenjene razmere, ter o tem skleпали. Pozdravili so dobojevani boj hrvatskega naroda za svojo svobodo, ker so prepričani, da je načelo pravičnosti in resnične svobode najboljša jamstvo za red v državi. Škofje pri tej priliki opozarjajo vernike, naj ne nasedajo raznim agitatorjem, ki hočejo le razdirati ter s tem spravljajo v nevarnost pridobljeno svobodo. To je naperjeno v prvi vrsti zoper komuniste. Nadalje so škofje izrekli, da je prava vzgoja mladine brez vere nemogoča ter zahtevajo krščansko vzgojo mladine. Škofje so obžalovali, da se ne spoštujejo več nedelje in prazniki ter pozivljajo oblast, naj temu naredi konec. Govorili so še o šolskih vprašanjih na Hrvaškem, o naših izseljencih, o pobijanju nepismenosti med Hrvati, nakar so sklenili slovesno obhajati 1300 letnico, odkar so Hrvatje prišli v stik s katoliškim Rimom in katoliško Cerkvijo.

d Flanelo za perilo, trpežno od 5.50 din naprej, trpežni modni barhentli za otroške in ženske obleke od 10 din naprej, blago za plašče od 5 din, za moške suknje od 40 din, zimске rjuhe od 20 din, odeje od 27 din, kakor tudi razne ostanke dobite v Goričarjevi ta mali trgovini za vodo, Sv. Petra nasip 29 (kjer je krompirjev trg). Ako pa hočete izbrati kaj boljšega za praznik, imate pa v glavni trgovini lepo izbiro in tudi nizke cene. Ker bomo letos vsem stalnim odjemalcem poslali koledarje, naj vsak pusti pri blagajni v eni izmed vseh treh naših trgovin svoj naslov! — F. L. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29 in 30 in Sv. Petra nasip 29.

d Kaj čakate? Ali hočete zopet naročiti cenik šole potem, ko bo istega zmanjkalo. Pišite danes trgovski hiši Stermecki, Celje, po novi cenik in vzorce.

d Nova uredba o razdelitvi kmetov. Na eni zadnjih sej ministrskega sveta je bil med drugim sprejet tudi sklep, da se izvedejo spremembe in dopolnila v zakonu o kmet-skih dolgovih in sicer na način, da se breme

teh dolgov ublaži in zniža v večji in pravičnejši meri, kakor je bilo pa to do zdaj. V uredbi se bo izvedla misel, da je treba najprej priskočiti na pomoč malemu kmetu, to je kmetu, ki ima malo zemlje in ki ne more plačati dolgov.

d Moške in fantovske površnike, suknje, damske plašče, otroške in dekliske plašče za zimo dobite domače delo najceneje pri Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

kih gospodarskih poslopij, je gradbeni ministar odločil, da se bo trošarina za cement vračala v obliki podpor vsem kmetovalcem, ki bi za to prosili in dokazali, koliko cementa so uporabili za zboljšanje svojih gospodarskih poslopij in naprav. Postopek je zelo enostaven brez vsakih pristojbin, podporo bodo izplačevale banovine. Uredbo je gradbeni minister predložil v odobritev gospodarskemu odboru ministrov.

d Novo gospodarsko poslopje bo dobila Gospodarska in kmet. šola na Mali Loki. Obsežnemu banovinskemu posestvu, v katerem deluje z uspehom banovinska kmetijska in gospodinjstva šola na Mali Loki, je občutno

d Za brate v tujini. Predstojništvom vseh šol v dravski banovini sporočamo, da bomo te dni dogotovili spored za izseljenski teden, tako da ga bodo v prihodnjih dneh vse šole prejele. Iz njega bodo potem posamezne šole lahko poljubno izbrale potrebno gradivo za svoje proslave.

d Gradbeni minister je predpisal uredbo, s katero se oprostajo vseh taks za cestne sklade vsi kmetijski vozovi vseh vrst, bodisi da so navadni ali na peresih, če služijo za kmetijske svrhe in se ne uporabljajo za izvaževanje prevoznih obrti. Uredbo mora še odobrili ministrski svet.

d Dne 28. oktobra so stopile v veljavo nekatere spremembe v voznem redu naših železnic. Opozarjamo!

d Nezatrosarinjenega sladkorja za sladkanje mošta letos ne bo. Nekateri listi so objavili vest, da je tudi letos dovoljen nezatrosarinjen sladkor za sladkanje mošta, zato so hrvatski narodni zastopniki iz dalmatinske Hrvatske nastopili pri finančnem ministru dr. Šuteju proti razdeljevanju takega sladkorja. Finančni minister dr. Šutej je izjavil, da sploh ni bil izdan odlok za razdelitev nezatrosarinjenega sladkorja.

d Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Joselove« grene vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Joselovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. 8 br. 2471/33.

d Cement za kmetijstvo. V gradbenem ministrtvu je izdelana uredba o podeljevanju podpor kmetičkim gospodarjem za zboljšanje gospodarskih poslopij in naprav. Da bi se pospešil napredek in modernizacija kmeč-

primanjkovalo primerne gospodarskega poslopja. Tehnični oddelek na banki upravi je izdelal primerne načrte in so bila pred kratkim oddana težaška, betonska, železobetonska in zidarska dela stavbnemu mojstru Valentinu Vrhovniku iz Novega mesta za 191.800 din. Tesarska, krovska in kleparska dela, ki so preračunjena na 47.800 din, pa bodo v kratkem tudi oddana. Podjetje je z delom že začelo.

d Moški v službe — ženske v družini! Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da se vlada trenutno peča z izdelavo zakonskega osnutka, ki bo omogočil večjo zaposlitev moškega osebja, kateremu se bodo zboljšali tudi mesečni prejemki, ženske osebje bi se pa poleg tega vrnilo družini.

d Moške in fantovske površnike, suknje, damske plašče, otroške in dekliske plašče za zimo dobite domače delo najceneje pri Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

d Mnogo živčja namerava v kratkem nakupiti novoustanovljeno ravnateljstvo za prebrano. Kupilo bo 15.000 vagonov pšenice, 20.000 vagonov stare koruze, 3000 vagonov suhih sliv in 500 vagonov marmelade. Težava so s skladišči, ki jih ne bo dovolj na razpolago. Denar za nakup bo dala Narod. banka.

d Imajo posebne čepice. General Tartaglia je prevzel poveljstvo nad orožniško brigado banovine Hrvatske. Brigada šteje 5000 mož. Na zunaj se razlikujejo orožniki banovine Hrvatske od drugih orožnikov po posebni čepici.

d Sree so mu zašili in mu s tem rešili življenje. V eni preteklih noči so v bolniš-

Zahvala

Podpisani izrekam upravi »Domoljuba« srčno zahvalo za požarno podporo v znesku

1000.— din

ki mi jo je takoj izplačala, ko me je zadela nesreča, ker mi je zgorela hiša in vse, kar sem imel.

Kakor doslej, bom ostal tudi zanaprej naročnik »Domoljuba« in naročnino redno plačeval v januarju, kar tudi vsakemu priporočam.

Beč, župnija Šmartin v Tuhinju, dne 7. oktobra 1939.

Franc Vrankar
Beč št. 33.

VINA

Za težko delo je močno vino!
Dobite ga najlažje v
Costrini vinari v Ljubljani!

Zahvalna nedelja

Enkrat na leto, na prvo novembrsko nedeljo nas sv. Cerkev še prav posebno opominja, da se zahvalimo Bogu, ker nam je blagoslovil naša polja, naše poljske pridelke.

Sicer moramo Boga vsak dan zahvaljevati, da nam daje potrebnega živeča za žitljenje, kakor molimo v očenaju. Daj nam danes naš vsakdanji kruh! Pa katero prošnjo očenaja bolj nezadovoljno molimo, kot ravno tole? Zakaj? Ljubi Bog, kako naj iz globine srca prosimo za nekaj, kar je tako enostavno; ko se nam sleherni dan smeji kruh na mizi in si ga lahko privoščimo po mili volji. Naš mladi rod danes ne ve, kako je, če ni kruha. To vedo tisti, ki so doživeli svetovno vojno. Ti tudi do dna razumejo vso globokost in veljavo četrtle prošnje očenaja; ko je v kredoštvu vseh vprašanj stal kruh; ko nam niso bile važne ne smage, ne druga blesteča vojna poročila, le kruh, kruh to je stalo v ospredju vsega našega mišljenja. Za kruh je človek delal, za kruh žrtvoval vse, trpel, se ponižaval, se dejansko zanj pehal od sere do mraka. Kdor je to izkusil, ta pozna sladko skrienost kruha; ta ne bo nikdar samo z ustnicami blebetal očenajove prošnje za vsakdanji kruh.

Na zahvalno nedeljo se spomnimo, kaj nam je kruh in se Bogu hvaležno zahvalimo za njegovo neskončno dobroto, ko nam vsako leto tako očetovsko dobrotljivo pomnožuje kruhe na naših poljih.

nico v Pančevem pripeljali peka Kosta Bugarina, ki ga je nekdo v pretepu z nožem zabodel v srce. Zdravniki so na prvi pogled videli, da je vsaka minuta dragocena, ako bočejo možu rešiti življenje. Brž so ga dali na operacijsko mizo. Operacija je trajala dve uri in pol. Zdravniki so z velikim trudom zašili poldrugi centimeter dolgo rano na srcu. Operacija se je povsem posrečila. Možakar bo moral pač še poldrugi mesec ostati v bolnišnici, da se rana povsem zaceli, potem bo pa zdrav.

d Pri saprtju ali pri metajah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne Franz-Josefke vode.

d Enotna cena kvasa v vsej državi. Minister za finance je odredil, da znaša prodajna cena kvasa v vsej državi 29 din kg, všteti državno trošarino in skupni davek franko postaja kupca.

d Med frankovci in levitarji je prišlo na zagrebškem vseučilišču do pretepev, v kateri je morala poseči zagrebška policija, ojačena z meščansko zaščito.

d Dr. Lunaček je prvi zagrebški vseučiliški profesor, ki ga je potrdil hrvatski ban.

d Na vseh tiskovinah zagrebške občine je sedaj mestni grb namesto državnega grba.

d 20.000 din nagrade je prejel od notranjega ministarstva Dragomir Radisavljevič iz Stojnika v Srbiji, ker je ubil hajduka Koreja.

VSAK SLOVENEK, VSAK KATOLIK JE NAROCNIK MOHORJEVIH KNJIG. NAROČITE JIH PRI ŽUPNIKU.

Besedilo uradniške prisage na Hrvatskem. Po uradniški uredbi se besedilo uradniške prisage v banovini Hrvatski takole glasi: Jaz — ime in priimek — prisegam Bogu Vsemogočnemu, da bom zvest kralju in do-

movini ter da se bom v svojem delovanju natančno držal banovinskih in državnih postav ter da bom vestno opravljal svojo službo in da bom povsod branil koristi banovine Hrvatske ter koristi kraljevine Jugoslavije. Tako naj mi Bog pomagal — V Sloveniji si bodo v doglednem času od podobni prisegi jeencarji — jezike polomili.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Med vsemi strankami, ki so zastopane v sedanjih vladi, je bil dosežen za senatne volitve sporazum. Vse stranke (to so: JRZ, HSS, SDS, SLS, muslimani, zemljoradniki in skupini dr. Markoviča in Maksimoviča) vložile enotno listo.

p Najvažnejša uredba, s katero se bo uredile tudi financiranje banovine Hrvatske, je že izgotovljena in bo te dni objavljena. Tako bo banovina Hrvatska dobila svoja finančna sredstva in bo mogla odslej naprej neovirano poslovati. Kakor znano, je bilo kmalu po sklenjenem sporazumu določeno, da bo dobila banovina 29% od vseh v državnem preračunu določenih sredstev. Prav tako bo še ta teden končana uredba za prenos poslov iz prosvetnega ministarstva. S tem bo vse delo za prenos pristojnosti na banovino Hrvatsko tudi končano.

p Sokolski način telovadbe bodo Hrvatje odstranili. »Zagrebački list« poroča, da so se hrvatski telovadni učitelji odločili, iz hrvatskih šolskih telovadnic odstraniti sokolski telovadni sistem ter so izdelali že svoj moderni učni načrt za telovadbo. List naglašja, da kaže namesto šole za telesno vzgojo, kjer so se doslej vzgajali učitelji telovadbe, ustanoviti na filozofskih fakultetah posebne telovadne tečaje, kjer bi se sposobni akademiki lahko tudi v tem predmetu usposobili ter poleg svojih predmetov učili še telovadbo. Ko tak starejši telovadni profesor ostari, lahko še vedno predava svoj pravi predmet na gimnaziji, telovadbo pa prepusti drugemu. — O Tyrševem telovadnem sistemu pa pravi list: »Telovadni učitelji po šolah so morali delati po zastarelem Tyrševem sistemu sokolske telovadbe, čeprav so napredni evropski narodi v vprašanju telesne vzgoje bili že mnogo naprej.«

p Minister inž. Bešlić o sporazumu. Na svojem zborovanju v Starem Bečuju je minister inž. Bešlić sporazum in njegovo opravičenost označil s temi besedami: »Slišimo da nekateri govore, češ, da smo bratom Hrvatom preveč dali. Zaradi tega vas vprašam, ali so Hrvatje naši bratje. (Medklci: So!) Ker so nam torej bratje, smo jim pač dali toliko, kolikor smo jim kot bratom morali dati!«

p Tajnik Hrvatske kmečke stranke dr. Krnjevič je izjavil te dni tudi sledeče: Smo na polji, da uvedemo nov način vladanja po-

Zadnje čase so se nekateri katoliški možje začeli tolažiti, da v Rusiji ni več komunizma ali boljševizma, marveč da se je ta izprevrgel v nacionalizem. To mišljenje so podprli naši liberalni listi ter ljudje, ki so začeli gledati v Rusiji predvojno carsko zaščitnico vseslovanstva! Toda ne varajmo se! Rusija je boljševiška, kakor je bila! Njenim voditeljem ni za slovanstvo, marveč za medna-

Ne prezrite!

Danes smo priložili »Domoljub« položnice, ki se jih blagovolite poslužiti. — Napišite točen naslov. Na zadnje stran srednjega dela položnice pa zapišite tudi ali ste nov naročnik ali star.

Novim naročnikom ni torej treba pravnih dopisovati, ampak vsak naj izpolni položnico s pripombo »nov«, pa bo potem začel list v redu dobivati. — Tako se izognete nepotrebnemu dopisovanju in odvisnim stroškom.

Ce ste pa seveda navajeni poravnati naročnino pri poverjeniku, pa to navadno tudi dalje obdržite! — Če želite dobivati Domoljub po pošti, stane to 38 din za celo leto. Ce pa na skupen naslov pa 36 din za celo leto.

Ne pozabite, da je »Domoljub« obsežnejši kot drugi tedniki, ki jih vedno vzporejajo z nami, in da ima redno dve strani slik.

dvajsetih letih protihrvatskega postopanja. Treba je mnogo storiti in popraviti. V prehodni dobi, v kateri živimo, ni mogoče, da bi ne prišlo do neizbežnega odpora ljudstva proti onim, ki podpirajo ljudi, ki so imeli korist od prejšnjih vlad. Po zaslugi naše stranke preživlja Hrvaška to krizo zadovoljivo. Trdno sem prepričan, da bodo prizadevanja kronana z uspehom in da bo v kratkem času Hrvaška popolnoma obnovljena.

p Jugoslavija za Nemce — »objavljena dela«. O morebitni selitvi Nemcev iz Jugoslavije je razpravljala tudi londonski radio v poročilu iz Beograda in navajal, da večina Nemcev v Jugoslaviji, ki so bogati in na dobri zemlji, neče o selitvi nič slišati, kar se vidi tudi iz nemškega manjšinskega tiska. Ker nar.-soc. organizacija med jugoslovanškimi Nemci zaradi medsebojnih sporov še ni docela izvedena, bi bila morebitna selitev tudi zaradi tega otežkočena.

NESREČE

n Smrtna nesreča med Zalogom in Lazami. Ze drugo smrtno žrtev železničarskega poklica zaznamuje mrliška knjiga župnije Kresnice v letošnjem letu. Marca meseca je vlak povozil 25 letnega Franceta Martinška, ono soboto pa je postal žrtev svoje službe 37 letni Karel Kisovec iz Jevnice. Kisovec je v soboto opravljaj službo železniškega obhodnika. Ob 9 dopoldne je odšel iz Zaloga po progji proti Jevnici. Med Zalogom in Lazami ga je dohitel jeseniški brzovlak, ki se mu je Kisovec umaknil na drugi tir. V tem trenutku pa je iz nasprotni smeri privozila lokomotiva, ki je Kisovca zbilila s tira s tako silo, da je bil na mestu mrtev.

Ne varajmo se!

rodno boljševiško nadvlado. Njim je za to, da v državah uničijo vse, kar diši po krščanstvu, veri in pravem napredku. To hočejo uničiti z brezobzirno roko; da to dosežejo, se ne strašijo nobenih sredstev. Bodimo si glede tega na jasnem in ne dajmo se varati od ljudi, ki bi želeli tudi pri nas vpeljati boljševiški »red« in boljševiško vlado.

„Domoljub“ je najbolj razširjeni tednik med vsemi Slovenci!

Vabimo vse dosedanje naročnike „Domoljuba“ da nam pridobimo novih naročnikov

Kdor nam pridobi pet novih naročnikov, ki bodo plačali naročnino za celo l. 1940, bo dobival sam „Domoljub“ za celo l. 1940 zastonj

Kdor že sedaj naroči in plača naročnino „Domoljuba“ za celo l. 1940, bo dobival „Domoljub“ do konca tega leta zastonj

Razpisujemo
nad

NAGRADE:

**Radljski
aparati,
harmonike,
dvokolesa,
plugi,
brzoparilniki,
brzoparilni
lonci,
kuhinska
posoda
in razno
drugo
koristno
blago**

5000

lepih nagrad

za vse dosedanje in nove naročnike „Domoljuba“

Povečali smo torej število nagrad kar za približno 200 v primeru z lanskim žrebanjem. — Zrebanje bo pred komisijo naročnikov in ob navzočnosti javnega notarja **dne 15. februarja 1940** Do žrebanja bo imel pravico vsak „Domoljubov“ naročnik, kdor bo plačal naročnino za celo leto 1940 do dne 31. januarja 1940
Požarna podpora 1000.— din.

Ne pozabite, da rabite v teh časih zvestega prijatelja in svetovalca. „Domoljub“ Vam to hoče biti! Zato ga čimpreje naročite in navdušite še druge. V živahni besedi in v vsaki številki na 2 straneh s slikami Vam bo pojasnjeval vse številne in zanimive dogodke!

Ne pozabite! „Domoljub“ ima vedno 2 strani novic v slikah!

Ne odlašajte z naročilom!

Uprava „Domoljuba“

Pomagajmo revnim Halozam!

Društvo prijateljev Slovenskih goric v Ljubljani je spomladaj pričelo sodelovati s Higieniskim zavodom na ta način, da zbira društvo predvsem opreme za dojenčke, pa tudi druga praktična darila za matere in šolsko mladino, kar vse deli Higieniski zavod na svojih zdravstvenih tečajih v Slovenskih goricah in v ostalih siromašnejših sosednjih obmejnih krajih.

Higieniski zavod prireja v glavnih krajih zdravstvene razstave, zdravstvena predavanja s slikami in filmi, različne sestre pa obiskujejo domove, kjer se nahajajo mlade matere in bolniki, da jih na licu mesta poučujejo nazorno o potrebnih sredstvih za izboljšanje zdravstvenih razmer. Predavanja združujejo tudi po 50 obiskovalcev, ki dobivajo tudi poučne knjižice o zdravstvenih načelih.

Zelo učinkovito sredstvo za dosego večjega zanimanja so opreme za dojenčke ter ostala darila, ki se delijo na teh tečajih. Opreme za dojenčke omogočajo marsikateri siromašni materi, da skrbi v potrebnih meri za svojega ljubljencega, kateremu se na ta način olepšajo prvi dnevi življenja. Koliko sreče so prinosila v te siromašne kraje ta darila, katera so prispevali najrazličnejši darovalci!

Tako je razdelil Higieniski zavod na svojem sedanjem potovanju po Halozah samo v Sv. Barbari sledeče predmete: 50 plenice, 50 majice, 2 rjuhi, 4 blazine, 12 brisač, 3 slinčke, 5 skled za umivanje, 30 kosov mila, 30 škatlic pudra, 30 steklenice, 25 čuljev, 10 škatel vazeline, 25 gumijastih plenice, razen tega pa za matere in večje otroke: 4 ženske srajce, 16 deških srajc, 2 rjuhi,

4 blazine, 30 parov nogavičk, 10 naglavnih rut, 3 deške obleke, 5 klobukov, 5 dekliških oblek, 12 kosov otroškega perila, 18 kosov čokolade, 10 knjig, 50 zvezkov, 20 šolskih tablic, 12 škatel za svinčnike, 4 porcelanaste šale, 4 trikot-blače, 8 hiše za dečke in brez števila igrač, zbranih od trgovcev in otrok.

Podobne gariture iz istega vira deli Higieniski zavod te dni še v sledečih krajih v Halozah: Zavrč, Sv. Andraž, Sv. Vid, Sela, Ptujška gora, Majšperk, Naračje, Studenice, Sv. Trojica, Sveti Duh, Zetale, Sloperce in Makole. Spomladi je obdarovalo Društvo prijateljev Slovenskih goric s podobnimi kolekcijami 14 krajev v Slovenskih goricah in v Dravski dolini s sodelovanjem Higieniskega zavoda. Prihodno pomlad bo treba posvetiti ostalim siromašnim in pouka potrebnim krajem ob naši severni meji. Do sedaj je zbralo D.P.S.G. že okrog 1400 oprem, s katerimi je skušala olajšati skrb naših najrevnejših mater, ki so bile neizmerno hvaležne vsem darovalcem za vse, kar so storili dobrega. Tudi ostala darila so prinesla zdravje in veselje v marsikatero revno batarjevo ali vinčarjevo hišico. Obdarovanci so videli, da imajo iskrene prijatelje v vsej Sloveniji, zlasti tudi v slovenski prestolnici v Ljubljani, ki misli na rojake ob meji. Ko bi darovalci mogli videti veselje obdarovanih mater, ki so ga sami povzročili s svojimi prispevki!

Zeliti je treba, da bi Društvo prijateljev Slovenskih goric tudi pri nadaljnjem nabiranju prispevkov za severno mejo naletele na tako razveseljiv odziv kot do sedaj. Vsem darovalcem se še naprej v imenu vseh številnih obdarovancev najiskrenejše zahvaljujemo.

d) Dopisniku iz Celja: Pribodnjč! Za to pot prepoznol!

d) Župnijski izpit so napravili v Mariboru: Ivan Cokl, kaplan v Selnici ob Dravi, Ivan Kolenc, župni upravitelj v Gornji Lendavi, Franc Križan, provizor na Bel. Vodah, Janko Petan, kaplan pri Sv. Andražu v Halozah, in Viktor Ramšak, kaplan v Rajhenburgu. Čestitamo!

d) Katoliška prosveta v Celju. Oni torek zvečer so odborniki Katoliškega prosvetnega društva v Celju podali obračun svojega dela v pretekli poslovni dobi. Iz poročil posameznih odbornikov se je videlo, da je delo, ki ga opravlja matica vseh celjskih katoliških, prosvetnih in mladinskih organizacij, Katoliške prosvetno društvo, celota, iz katere izhajajo pobude za požrtvovalno delo posameznim posameznikom, da je delo vključno temu, da je tako razdrobljeno, veliko in družji v ta krog ljudi, ki trpajo v društvu potrebne moči za delovanje v vseh naših ustanovah. Zelimo vrli prosveti tudi v bodoče mnogo blagoslova pri požrtvovalnem delu za narod!

d) Dobiček Trboveljske premogokopne družbe. Občni zbor te družbe je letos izkazal čisti dobiček 26.589.502 din (preteklo leto 21.879.057 din). Ta dobiček je višji za 4 milj. 710.445 din. Od tega dobička je bilo določeno 350.000 din za pokojninski fond uslužbenecv, 150.000 din za pokojninski fond nadzornega in pisarniškega osebja, 10.000.000 din za izplačilo 5% delniške glavnice, 2.000.000 din za rezervni fond, 10.000.000 din za superdividende, 2.124.761 din za neki § 35. pravil in 1.964.740 din za novi račun. Številke dotroj govore.

d) Ljudska šola v Murski Soboti je neprimerna za tako velik kraj. Denar je že menda pripravljen. Zakaj ne začno z zidanjem? Kojar se tiče, vzdrami se!

d) Glede prispevkov za našijone je v Slovenski krajini na prvem mestu Sv. Sebaščan.

d) 100.000 din škode je povzročil požar v gospodarskem poslopiju posestnice Jožefe

Zižekove v Ranci pri Pesnici v okolici Maribora.

d) K Mariji Bistrici so romali. Romanje k Mariji Bistrici čez Rajhenburg in Zagreb je vodil 28. in 29. oktobra kapucinski gvardijan p. Ladislav Hazimalj. Romarji so se vračali po drugi poti čez Zlatar, grad Trakovčan, Ptujško goro v Celje.

d) 40 letnico obstoja je praznovala Hranilnica in posojilnica v Laškem.

d) Novo veliko stavbo bo zgradilo podjetje Bata v Murski Soboti. Banska uprava je že odobrila odkup potrebne občine sveta.

d) Zopet je naraslo število brezposelnih. Z nastopom pozne jeseni je tudi po Slovenskih goricah nenadoma poraslo število brezposelnih, ki sedaj hodijo od hiše do hiše in prosijo kruha, pijače in obleke. Poleti, ko jim je kmet ponujal delo in možnost zaslužka, so ga raje odklanjali in zabavljali čez kmeta, češ lahko se tudi brez dela preživljamo, tako in tako dolgo že nisem delal, pa tudi ne!

d) Dve stanovanjski hiši bo gradilo zdravilišče v Dobrni pri Celju. Vsako leto prihaja namreč v Dobrno večje število letoviščarjev, tako da je večkrat pomanjkanje stanovanj. Temelji za novo stavbo so že dokončani, bom... Sedaj pa so ti delomrzneži zopet poniznejši in tarnajo z žalostjo nad svojo usodo. Potrebno bi bilo, da se v bodoče v tem

pregledu napravi red in da se ti ljudje — če ne drugače — prisilno zaposle pri javnih delih, da ne bo vedno nadlegovan kmet, in zlasti takrat, ko je sam svoje pridelke s trudom pospravil pod streho.

d) Nova šolska poslopja za oddaljene kraje. Pred dnevi je bila v občini Ljubno ob Savinji komisija, ki je pregledovala ozemlje v oddaljenih krajih občine Ljubno, od koder imajo otroci v šolo preko ura in pol. Komisija je ugotovila potrebo, da se zgradi novo šolsko poslopje za enorazrednico v Rastkih, pri Kijevu v Teru in nad Vočico pri lučki meji. Prebivalstvo je veselo teh pobud in želi, da bi se to kmalu uresničilo. Kakor smo zvedeli, je banska uprava obljubila, da bo prispevala za gradnjo 75 odstotkov.

d) Najnižje dopustne cene za vinske mošte. Glede minimalnih cen za letošnje mošte je razpravljaj glavni odbor Vinarskega društva na seji in je sklenil, da naj se priporoča vinogradnikom, da se držijo cen, ki so jih postavile za posamezne okoliše kletarske zadruge in po katerih bodo sprejemale mošte od svojih članov. Te cene bi bile za ljutomerski iokoliš za mošte s 17% sladkorja 3 din, 18% 3.50 din, 19% 3.75 din, 20% 4.—, 21% 4.25 din, 22% 4.75 din. Za ormoški okoliš bi bile cene za 17% mošte 3 din, za 18% 3.25 din, za 19% 3.50 din, za 20% 3.75 din, za 21% 4.25 din in za 22% 4.75 din. Kletarska zadruga v Ormožu plačuje za mošte sicer nekaj nižjo ceno, plača pa za zadržnike na račun moštov k tem nižjim cenam prispevek k združnim deležem, v primeru ugodne prodaje moštov doplača zadržnikom pozneje še doplačilo v blagu, in sicer navadno v brezplačni dodelitvi modre galice. Pripominjamo, da veljajo zgornje cene za mešane mošte, dočim bodo plačevali za sortne mošte višje cene po dogovoru.

d) Cene navijajo. Znatno so se zadnji čas dvignile cene nekateremu blagu. Dvignile so se zlasti pri bombažnemu blagu in pri živilih potrebnih, n. pr. pri rižu za 2 din, pri masti za 1 din itd. Petrolej mnogi trgovci prodajajo že po 8 din liter. Kot se opaža, so trgovci s tem pričeli ob porastu dragin v svojo korist navijati cene še višje, kot je to dopuščeno. Potrebno bi bilo, da oblast naredi tukaj po zakonu o pobijanju draginje red, da se ne bodo trgovci okoriščali na račun našega kmeta in delavca.

d) Obračun okrajnega cestnega odbora v Laškem. Okrajni cestni odbor v Laškem je te dni razglasil svoj redni letni obračun za računsko dobo 1938-39 za čas od 1. aprila do 30. junija. Obračun izkazuje 1.934.088.32 din dohodkov, med temi 1.355.998.06 din stvarnih in 578.090.26 din prehodnih dohodkov, dalje 1.836.531.68 din izdatkov, med temi 1.288.097 din 79 par stvarnih in 548.433 din prehodnih izdatkov, presežek znaša 9.556.64 din in se

Nujna potreba založnih kleti

Glavni odbor vinarskega društva je imel te dni svojo redno sejo, na kateri se je poleg društvenih zadev razpravljalo o sedanjem stanju Viničarskega reda in o stanju na sedanjem vinakem trgu. Ugotovilo se je, da je bil vinski trg v ugodnem stanju, ker se je izkazalo, da je letina v Dalmaciji in Vojvodini slabša, kot se je v začetku mislilo. Sicer je vplival sedanj mednarodni položaj na vinski trg v slabem smislu, vendar izgledi niso pre-

slabi, ker starih zalog vina ni veliko. Vinogradniki naj gledajo, da bodo pridelali dobro kakovost vin in naj ne silijo z mošti preveč na trg. Pokazalo se je tudi že, da bodo kletarske zadruge lahko močno vplivale na cene vinskim moštom in vinom. Neobhodno potrebno bo čimprej omogočiti založne kleti štarskih vin v nevinorodnih krajih in bo morala njihovo ustanovitev podpirati in omogočiti kraljevska banska uprava.

V skupnosti je moč!

(iz viničarskih krogov)

Vinogradnik v ljutomerskem okraju, ki v okolici zaradi nizke plače in nerednega izplačevanja ni mogel dobiti delavcev-kopačev za svoj vinograd, najame zaenkrat za višjo mezdo sezonske delavce iz Prekmurja. Pride 20 krepkih fantov in deklet, je eden 18 letni fant se je zdel gospodu prošček za delo. Zato ga odalovi, ostalim pa ukaže iti delat. Ni pa računai gospod s tem, da ima pred seboj slične ljudi, ki izjavijo, da grede delat vsi ali nobeden. Ker gospod ni hotel na to pristati, so pobrali svoje stvari in odšli. Tovariši viničarji, lep zgled delavske sloge. Ali je med nami tako? Devetnajst se jih bori za pravico enega. Pri nas

viničarjih pa se bori eden za pravico, devetnajst drugih pa proti njemu. Eden se bori za uveljavljenje minimalne mezde, določene po uredbi viničarskega reda, devetnajst jih pa gre delat za enkrat nižjo plačo ter se posemehuje tistemu, ki se bori za boljši položaj. Vprašujete se, kdaj bo boljše in sami sebi odgovarjate — nikdar. Nikdar, dokler ne bo med nami stanovske vzajemnosti in medsebojne sloge. Viničarji, kdaj bo vam padla mreza s oči, kdaj boste vrgli v stran očala materialistične sužnosti, ter pogledali v svet z jasnimi očmi ter se razgledali okrog, kakšni smo in kakšni so drugi delavci v obrambi za svoje pravice?!

bo prenesel na novo preračunsko leto. Od celotnih stvarnih dohodkov odpade na redni prispevek banovine za vzdrževanje banovinskih in železniških dovoznih cest 501.406.09 din, redni prispevek železniške uprave za vzdrževanje železniških dovoznih cest 415 din, izredni prispevek banovine k novogradnjam 2834.63 din, donos okrajne cestne doklade za kritje stroškov okrajne cestne uprave ter prispevkov cestnega zaklada k novogradnjam 612.749 din.

d) Planinski dom so zgradili na Pohorju mariborski Sokoli. Ima tudi lastno elektrarno.

d) Viničarska šola v Pekrah pri Limbušu ki poslednja leta ni več sprejemala kmečkih mladeničev v enoletni viničarski tečaj, je bila v sredo, dne 1. novembra, izročena svojemu prvotnemu namenu.

d) Pevsko društvo »Maribor« ima med svojim članstvom že nad polovico odlikovancev.

d) Strah pred draginjo. »Življenje se draži« — to je sedaj najnovejša skrb Mariborčanov. Se nedavno se draginje niso zavedali, bali pa so se zunanjih dogodkov tako, da so si bogati ljudje že kupovali hiše v sredini države, mnoge družine pa so se že začele pripravljati na selitev. Naročile so si kopico zabojev, v katere so spravljale svoje imetje, iskale so si stanovanja v Banjaluki, Sarajevu itd. Ta strah je že tako daleč, da gospodinje letajo po trgovinah ter nakupujejo vse, kar jim pride pod roko, ter si na ta način ustvarjajo nepotrebne zaloge. Iz strahu pred draginjo zapirajo nekateri trgovci dostikrat svoja polna skladišča, računajoč, da bodo čez nekaj mesecev zaslužili lepe denarce zaradi podražitve blaga.

d) Na dosmrtno ječo je bil obsojen pred celjskim sodiščem Franc Cirenski iz Brežic, ker je umoril svojo teto, prevzitkarico Marijo Lapuhovo.

d) Možganski krvavitvi je podlegla 78-letna Marija Kozuh iz Loč. Povožil jo je v Konjicah neki motorni kolesar.

d) Ogenj je upepelil gospodarsko poslopje Kūharja Jožefa v Tešanovcih v Slov. krajini.

d) Avto ji je zdobil lobanjo. Iz Maribora je pred kratkim vozil proti Limbušu skozi Studence avtomobil mariborskega prevoznika Laha. Pred gostilno Kučer, kjer je cesta precej nepregledna, so šle po desni strani tri osebe, katerim se je avto izognil nekoliko na levo, da bi jih prehitel. Pred avtomobilom pa je bila 15 letna dijakinja meščanske šole Brigita Gajšek, hčerka uslužbenca v železniški delavnici, ki je šla v šolo. Ko je zaslišala tik za seboj avto, se je prestrašila in hotela skočiti na drugo stran ceste. Toda pri tem se je zaletela naravnost v avtomobil, ki jo je udaril s hladilnikom in nato še povozil. Ne-

srečnemu dekletu je avto popolnoma zdrobil lobanjo, da so brizgnili možgani po tleh ter je bila seveda na mestu mrtva.

d) Jermen mu je odtrgal roko. V Berkovcih v Prekmurju so bili delavci zaposleni pri mlačvi aje okrog mlatilnega stroja. 26 letni Ernest Kučan je vlagal snopje v stroj. Po nesrečnem naključju mu je jermen potegnil roko v stroj in mu jo odtrgal pri zapestju. Ponesrečenca so odpeljali v bolnišnico v Mursko Sobotno.

d) Vlom v stanovanje v Ptuj. Pred nekaj dnevi je bilo ponoči vlomljeno v stanovanje železniškega uradnika P. J. Vlomilec je odnesel moško uro znamke Schaffhausen brez pokrova, srebrno žensko uro s pokrovom, en zlat ženski prstan s topazom, 2 bankovca po 500 din, 3 bankovce po 100 din, 2 britvi, en aparat za britje, 2 dozi in razne druge stvari v skupni vrednosti 3475 din.

d) Krava ga je pohodila. Tementa Jožefa, 49 letnega posestnika iz Zlatoljča, občina Št. Janž na Dravskem polju, je pohodila krava, ki jo je gnal k biku. Dobil je hude poškodbe na nogah. — Ko je 45 letni čevljar Kmetec Jožef iz Sp. Brega v Ptuj ušel koš jabolka, je tako nesrečno padel, da si je pri tem zlomil desno roko. Oba se zdravita v ptujski bolnišnici.

d) Neznanec je vlomil v stanovanje mariborskega mestnega uradnika. Novšak ima do 7000 din škode.

d) Ko se je peljala v tovornem avtomobilu s svojim triletnim sinčkom, so se vrata kabine nenadoma odprla, avto se je zazibal in iz njega je padla 27 letna Stok, žena znane trgovca iz Kamnice, in sinček z njo. Sinček je dobil le male praske, gospa pa je čez nekaj dni poškodham podlegla.

d) Ogrodej pri stavbi nove hiše se je zrušilo in pokopalo pod seboj tesarja Matijo Justinka iz Slov. Bistrice. Poškodovan ima križ in hrbtnico.

d) Avto ga je vrgel pod kolesa. Skozi vas Gorišnica pri Sv. Marjeti niže Ptuja je peljal

na večer tovorni avtomobil iz Ptuja. Ko je privozil izza ovinka v vasi, je bil na potu proti svojemu domu 25 letni mizar Bratuša iz Gorišnice, ki je čez dan mlatil pri sosedu ajdo. Avto ga je vrgel pod kolesa, ki so nesrečno zdrobila glavo in je oblezal na mestu mrtev.

d) Dve kovaški nakovali sta ukradla brata Avgust in Anton P. Odpeljala sta ukradeno blago na vozičku in ga prodala. Orožniki so uzmoviča vtaknili pod ključ.

d) Župnijsko gospodarsko poslopje je pogorelo pri Sv. Miklavžu pri Ormožu. V nevarnosti sta bila cerkev in župnišče.

d) Vse imetje je uničil ogenj posestnik Sagaju v Ključarovcih pri Ljutomeru. Ogromna škoda še daleč ni krita z zavarovalnico.

d) Blaga v vrednosti 8000 din so odnesli drzni zlikovci iz trgovine Stupal na Polzeli.

d) Avto jo je podri na tla. V Šmartnem ob Paki je povozil poštni avtobus Ivano Gaberskovo iz Malega vrha pri Braslovčah. Stala je poleg voza, ko je privozil avto in jo podrla na tla. Zlomilo ji je levo nogo.

d) 84 letnega starčka je do smrti povozil tovorni avto, ki je peljal po banovinski cesti proti Ptuj jabolka. Nesrečnež, 84 letni prevzičkar Stefan Ekart iz Št. Janža na Dravskem polju, je na domu, kamor so ga reševalci prepeljali, podlegel hudim poškodbam.

d) Viničarja je zgorela posestnici Tereziji Janžekovič v Koračičih v Slov. goricah.

d) Kolarnici z vso krmo in drvni je uničil požar kmetoma I. Medvedu in A. Planinšku v Gornjih Pleterjih pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju.

d) Opeklina je podlegla. Anica Zamuda, 2 letna hčerkica viničarja iz Kicarja pri Ptuj, se je motala okoli ognjišča in je prevrnila po sebi lonc kropa. Strašno opečene otroka so spravili takoj po nesreči v ptujsko bolnišnico, kjer pa je podlegel opeklina.

d) Ko je hotel iz enega vagona v drugem. Nedavno je hotel meščanskošolski učenc Huber Dittinger od Sv. Ožbalta ob Dravi med vožnjo iz enega vagona v drugega in je padel iz vlaka ter se poškodoval. Fanta so prepeljali v bolnišnico v Slovenj Gradec, kjer je te dni umrl.

d) S poljskimi tatovi se je boril. Posestniku Josipu Kuhnju v Razvanju pri Mariboru so pokradli z njive že 2000 kg krompirja in so ga oškodovali za 1000 din. Da bi pregnal nevarno zalego poljskih tatov, se je podal Kuhn na nočno stražo in opazil na svoji njeni tri tatove, ki so kopali krompir. Hitro se je pognal med drzneže in je zagrabil enega za vrat. Ko je pa ta zakričal, sta mu prikočila pajdaša na pomoč in je prišlo do hude borbe. Napadalci so Kuhnju zvlili roko in eden ga je nevarno sunil v trebuh.

Tudi v podeželje dobra vina!

Vinarska zadruga v Vodich pri Sibeniku je otvorila v Mežici, okraj Dravograd, svojo točilnico, v kateri toči samo vina svojih članov-vinogradnikov iz severne Dalmacije. Popovčno znaša konzum teh vin v Mežici že sedaj 18 hl na mesec in bo še narasel, ko se vpelje, ker so dalmatinska vina pristna in jako poceni. Zadruga ima že svojo gostilno in prodaje vina na veliko v Dravogradu, ki jako dobro uspeva. S tem je udarjen zopet naš slovenski vinogradnik, ker bodo dalmatinska vi-

na izpodrinila naša domača vina v tem predelu Slovenije. Zanimivo je namreč, da se tamkajšnje občine potegujejo za dalmatinske vinotoče, češ da si pribivalstvo želi pristni in ceneni vin, zaradi česar so baje gostilne domačih gostilničarjev od dneva do dneva bolj prazne. Nemara imajo na tem največ krivde vprav nekateri gostilničarji sami, ki so si mislili, da ljudje na deželi dobrih vin ne poznajo ter da se jim lahko nudi vse, kar je malo diši po alkoholu.

Fortunat Lužar

V nedeljo, 29. okt. popoldne ob pol 3 je nastopil svojo zadnjo pot izpred hiše žalosti v Postojnski ulici zaslužni slovenski šolnik, upokojeni banski šolski nadzornik in mestni

svetnik ljubljanski g. Fortunat Lužar. Dolga, skoraj nepregledna je bila vrsta pogrebov, ki so spremljali nepozabnega pokojnika na njegovi zadnji poti. Z rajnim Fortunatom Lužarjem je spet legel v grob eden najboljših slovenskih šolnikov starejše dobe. Vrzal, ki ostaja za njim, je široka. Pokoj njegovi duši, slava njegovemu spominu!

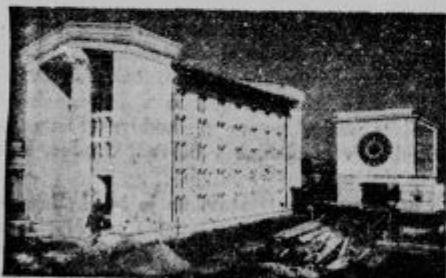
Grozote vojske na Poljskem: Hišo je porušila letalska bomba, ubila hčer, očetu se je pa ob pogledu na vse to zmečalo.

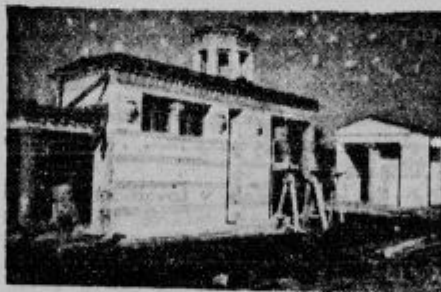
Novi veliki prizidek Šlajmerjevega doma v Ljubljani bo sprejel prve bolnike še pred božičem.

Vrt mrtvih na Žalah pri Sv. Križu v Ljubljani. Pogled na glavno poslopje Žal, okrog katerega je postavljenih 10 kapelic za mrliške odre.

Na levi velika glavna kapela. Desno od nje kapelica sv. Nikolaja.

Na levi kapelica sv. Jakoba in Marijinega Oznanjenja. Na desni v ozadju kapelica sv. Janeza Krstnika.

Poljske strelske jarke zasipavajo.

Olimpijsko mesto Helsinki. Pogled na južno pristanišče s cerkvijo sv. Nikolaja. Sovjetska Rusija bi tudi Finsko rada dobila pod svoje varušvo.

Poglavarji štirih severnoevropskih držav so se prejšnji teden zbrali na skupen posvet ter izjavili, da hočejo ostati za vsako ceno nevtralni. - Od leve proti desni: predsednik finske republike Kallio, norveški kralj Haakon, kralj Gustav švedski in Kristijan danski.

V podmornici, kjer je vse en sam stroj.

Novo italijansko letalo za potovanje v Ameriko

stešilni čoln angleškega tovornega parnika »Regent Tiger«. Posadko 44 mož s potopljenega parnika je vzel parnik »Jean Jabot« na svoj krov.

Angleška zastava vibra nad Oceanom. Ali bo še dolgo? — pišejo nemški listi.

RAZGLLED PO SVETU

FRANCIJA

»Kake se Poljaki spravili svoj zlati zaklad na varne. Te dni je prišlo zlato poljske narodne banke, ki so ga pravočasno rešili iz Poljake, na francoska tla. Tega zlata je 70 ton. Vozili so ga po dolgi poti skozi Romunijo, Turčijo, Sirijo, nato po Sredozemskem morju do Francije. Skupna dolžina poti, ki jo je napravil poljski zlati zaklad, znaša okoli 12.000 km. Nečaj tega zlata pa je bilo mogoče spraviti v London takoj po zlomu poljskega odpora. Sedaj se nahaja ves poljski zlati zaklad pri zaveznikih. Francoska in angleška vlada sta obe izjavili, da se tega zlata ne bo sta dotaknili, da je izključno na razpolago poljski vladi, ki ima svoj sedež v Franciji.

KATOLIŠKA CERKEV

»Katera država so srečne. — Sveti oče Pij XII. je imel v cerkvi sv. Petra govor ob slovesni posvetitvi 12 misijonskih škofov. Med drugim je rekel: »Ravno tako kakor je naš Odrašenik poslal neki dan majhno skupino apostolov brez vseh sredstev, da osvojiijo ves svet ne s silo orožja, temveč s silo resnice in usmiljenosti, prav tako danes mi, ki zastopamo Odrašenika na zemlji, pošiljamo vas 12, ki se ne naslanjate niti na lastno niti na tujo moč, temveč imate samo zaupanje v božjo milost, ki krepi duše, da bi sodelovale v evangeljski znanosti in krščanski omiki za ceno še tako velikih žrtv med narodi, ki so po prostoru oddaljeni od nas, našemu srcu pa blizu.« Govoreč o Kristusovem kraljestvu na

dan proslave Kristusa Kralja, je sveti oče rekel med drugim: »Srečne so države, ki so sprejele zakone po evangeljskih naukih in ne odrekajo spoštovanja Kristusu Kralju. Zares se pri takih narodih vzajemne korist in odnošaji med državljani skladajo z nrvnostnimi pravili in pravicami in je pri njih tiranija neznana. Pri njih se oblast spoštuje, pravična svoboda pa se tam ne ruši. Končno se pri teh narodih utrjuje sloga istočasno, ko naravna moč tam nima velikih podvigov.«

AMERIKA

»Dalekosežen sklep. Senat Ameriških Združenih držav je 27. oktobra končal razpravo o nevtralnosti. Glasovanje pomeni popolno zmago ameriške vlade. Za ukinitve izvoza orožja je glasovalo 54 demokratov, 8 republikancev ter 1 neodvisen senator, proti pa je glasovalo 12 demokratov, 15 republikancev, 2 kmetijca, 2 delavska poslanca in 1 naprednjak. Najvažnejše zakonske odredbe, ki bodo stopile v veljavo z ukinitvijo prepovedi izvoza orožja in municije, so naslednje: 1. dopuščena se prodaja orožja in municije vojskujočim se državam proti plačilu v gotovini; 2. prepoveduje se prevoz orožja in municije v luke vojskujočih se strank ali v luke nevtralnih držav z ameriškiimi ladjami. Kupci morajo kupljeno blago odpeljati s svojimi lastnimi ladjami; 3. z določenimi izjemami je prepovedano prevažati potnike in blago ameriškim ladjam v vojskujoče se države; 4. pošiljanje vojnih potrebščin vojskujočim se državam se dovoljuje samo v toliko, v kolikor

Drobne novice

Poljske poselaništre v Londonu je odredilo mobilizacijo vseh Poljakov, ki žive na Angleškem.

Sv. oče Pij XII. je poslal nemški vladi spomenico o preganjanju Cerkve na Poljskem.

Za polnoletnega se oklicali 18 letnega romunskega prestolonaslednika Mihaela.

60 milijonov levov za ureditev zavetij pred zračnimi napadi bo žrtvovala bolgarska Sofija.

25 milijard premeženja bude zapustili Nemci, ki se bodo izselili iz Baltika v Nemčijo.

Štiri nove ladje po 15.000 ton so spustili Angleži v morje te dni.

Novo bolgarske vlade je sestavil zopet Georgij Kjustevanov; v njej ni nobenega poslanca.

Umri je v Parizu Georges Gozau, sloviti francoski kulturni delavec.

so te potrebe namenjene vladam teh držav, prepoveduje pa se pošiljanje vojnega materiala zasebnim trgovskim podjetjem; 5. prepoveduje se izdajanje blagajniških bonov ali podobnih vrednostnih papirjev vojskujočim se državam v Zedinjenih državah (z drugimi besedami: prepovedano je najemanje posojil v Zedinjenih državah Severne Amerike na račun vojskujočih se držav). Ker sta v sedanjih vojni zmorni izpolniti te pogoje le Anglija in Francija, ker imata denar in ladje, medtem ko Nemčija ne zmora ne enega ne drugega, velja sprememba ameriškega nevtralnostnega zakona stvarno le za Anglijo in Francijo in smatrajo ta zakon kot nedvoumni izraz Severne Amerike, da hoče sicer ostati nevtralna, da so njena čustva v sedanjih vojni pri Angliji in Franciji.

Besede

(Povest)

Spisal N. Velikonja, ilustriral akad. slikar L. Sušmešlj

Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

Tone ni čakal. Pobral je še dve beli golovci v gozdčiču ter šel domov. Ni šel, hitel je in veje so mu šle križem, ker jih ni zvezal. »Rezka! Kdo je mislil nanjo? Slišal je, kako je še nekaj pripovedovala Huljka, a ni razložil besed.

Se tisti večer je šel na Rupo. Mrak je ležal nađ njivami. V žito je slišal nerazumljivo tajno šepetanje. Krompir je že povsili svoje cvetove; na njegovih prisutih steblih je že kuštelo zarumenelo listje, ki se je sušilo zaradi plitve zemlje. Tone je široko koračil, da je skakal po jamicah, iz katerih so izgrebali zemljo, ko so ospali. Ni šel po poti, ker je steza šla okoli njive, temveč je mahnil čez krompir. Zapletel se mu je med noge grab, da bi bil skoraj padel. Jezno ga je odtrgal in vrgel stroke, ki so mu bili ostali v roki, daleč v klanec. Pohodil je bob in osat ob kraju. Ker je bila njiva v bregu, je bil klanec za otroka nižji. Tone je moral skočiti vanj. Pri tem se mu je podvalila skala, ki je slonela na zidu. Zaropotalo je in njen glas se je mraku razlegel, kakor da se nekdo smeje.

»Kaj?« je rekel Tone. In iz drugega hriba je vprašalo kaj. »Ne boš me!« je rekel. »Zdaj vem, kako je. Zakaj pa ne maraš mojega glasu?« je zavpil in mu odgovorilo, da se je zarežal.

Hiša v mraku se mu je zdela ogromna priklenjena žival, ko je prikorakal v naselje. Iz veže je padala luč.

»Bog dajte mu je odgovorila Rugarica. »Kaj bo do brega, Tone?«

»O, pa bo!« je dejal.

»Samo da bo!«

Moral je sestiti Ogenj ni hotel prav goreti. Razpihal je pepel, da mu je zletel celo na klobuk. Nekaj je zударjalo po kislem in iz svežih drv se je penilo. Matevž je bil odsekal del od zavore ter precepil. Na ognju je začvrčalo, kadar je kanec padel v žerjavico.

Rugarica je primaknila lonček.

»Kje je Andrej?« je hotela vedeti.

Da je doma. Konje da je napajal. Da so ozdraveli. Samo Vranec da še malo šepa. Nobenega pogreba da ni bilo, odkar so očeta pokopali. Dolgo da mora stražiti pokopališče. — Vera je, da straži mriž, dokler ne umre kdo drugi. — In zdaj da se ne ve. Povhov da je bil tu doma, pokopali pa da ga bodo tam. Ali zdaj velja, da mora stražiti tudi doma ali ne velja? Saj na dveh krajih ne more. Potemtakem mora doma oči! In da Maksa še niso našli! »Če bi le kdo hotel umreti!«

Pihal je v ogenj ter pripovedoval. Odkar se je Rugarica sprla s Polančevko ter ji je danes še Vida prinesla za Rezko, je bila kakor ris. Široko je mahala, polivala vodo po veži, metala polena po ognjišču, če ji niso hotela goreti ter glovne jezno vtikala v pepel, da se niso kadile. Rezki ni dala, kar ji je bilo izročila Vida ter ji tudi ni povedala. Imela je skrbno shranjeno v skrinji ter globoko vlekla nase duh po špačkovem milu, ki je vel od zavoda. Jernej je vse tako stvari imel pri milu in močnih dišavah.

»In potem pogrebi!« je pripovedoval Tone. »Mnogo ljudi pride in krsta se sveti. Pogrebel jo neso in križ gre spredaj. Zmerom se križ blesti, tudi če ni sonca!« je dejal.

»Zmerom pa ne,« je odvrnila in odstavila ponev. Mučila jo je misel, kako bi prišla do Andreja. Vedela

RAZNO

Millerand v podzemskem vlaku. Bivši predsednik francoske republike, Aleksander Millerand, je krepak star gošpod in se za vse na svetu rad vozi s pariško podzemsko železnico. Nekeč je bila velika gneča. Ljudje so suvali drug drugega in zgodilo se je, da je Millerand nekega delavca tudi prav robato sunil pod redbra. Delavec pa ga je nahrnil! »Lejte si no, kako znate suvati, kot bi bili predsednik Francije!« Millerand se je namuznil rekoč: »Mogoče pa še bom kdaj!«

Živalska hvalečnost. V živalskem vrtu v San Diegu v Kaliforniji blizu mehličke meje so imeli krasno tigrico, ki pa se nikakor ni hotela sprijazniti s svojim ujetniškim življenjem v kletki. Postala je že tako jezljiva in nevarna, da so jo morali spraviti v posebno močno kletko, ki so jo postavili na prostor obdan z globokim in s vodo napolnjenim širokim jarkom. Nekega dne je ujetnica spet tako besnela, da se ji je res posrečilo priti iz

Bodimo hvaležni!

Kmečka zveza v Ljubljani vzpodbuja Mladinske kmečke zveze, naj se pripravijo za zahvalno nedeljo, za tako imenovani zahvalni dan, da bodo poklonile Vladarju in Stvarniku sveta najboljših pridelke svojih njiv, najlepše sadeže svojih sadovnjakov in najlepše cvetje vrtnih gredic.

Lepa je ta zamisel, zato naj bi se zahvalni dan izvedel povsod. Kjer se morda še obnavljate, vam bodi v vzpodbudo to, da se po mnogih naših farah pripravljajo organizirana kmečka mladina na ta praznik.

Nikar ne mislite, da se bodo ljudje smejali, ko boste ponesli pridelke pred oltar. Ne, lepo se jim bo zdelo. Saj ta zahvala bi morala biti stvar vseh, ne samo tistih, ki so v Kmečki zvezi. Šele takrat bo najlepše, ko bodo stopili pred oltar s svojimi pridelki tudi kmečki očetje in matere poleg svojih sinov in hčera. Saj pridelca kmet, ne Kmečka zveza, torej je zahvalo dolžan kmet. Kmečka zveza hoče to navado samo vpeljati.

Prav je in naša dolžnost je to, da smo za vse prejete dobrote Bogu hvaležni. Saj vemo iz sv. pisma, kako je Jezus milostno in ljubezljivo sprejel desetega gobavca, ki se je prišel zahvaliti, in kako je z žalostjo izpraševal, kje je ostalih devet.

Malo je tako grdih napak na človeškem značaju, kot je nehvaležnost. Naj vsakdo sam pomisli, kako ga je bolelo, kadar je komu izkazal dobroto, pa se ni dotični več zmenil zanj.

Kako mora šele boleti neskončno dobrega Boga, če smo nehvaležni napram Njemu? — Kmetje, ali ne čutilimo, kako zelo smo se dolžni Bogu zahvaliti?

Ko smo bli orat, smo molili in pokadili okrog pluga in vprege. Sejali smo blagoslovljeno žito. Križev teden smo v procesijah prosili blagoslova našim njivam. Ob nevihtih smo pokropili okrog domov, da bi nas Bog obvaroval toče. Blagoslovljen les smo zažigali, da bi Bog varoval naše domove strele. Vsak večer smo prosili, da bi Bog dal srečo pri živini in blagu.

Zdaj pa, ko so pregrade v kačji nasute, kleti skoraj premajhne, sodi polni in šupe zadlane, zdaj pa naj bi Bogu hrbet pokazali? Kako ga bomo mogli drugo leto prositi z zapuščanjem?

Poleg zahvale v cerkvi, pa bi bile za zahvalno nedeljo zelo primerne proslave, ki bi slavile ljubezen do zemlje in do kmečkega stanu. Zdad, ko so shrambe polne, zdaj, ko kmečki ljudje sami hvalijo svoj stan, je čas, ko se najlažje dopove doraščajoči kmečki mladini, da je odveč siliti v mesto in v tujino, ko zemlja trud tako obilno poplača. Zdad, ko je kmet pozabil na skrb in težave, ki jih je imel z obdelovanjem, zdaj, ko se čuti na zemljo najbolj navezanega, mu bo pač najlažje okrepiti vezi, ki ga vežejo na njegovo kmetijo.

Kmečka mladina! Veliko boš storila v čast božjo, ko boš uvedla zahvalno darovanje v cerkveno liturgijo. Pa tudi slovenski narod ti bo hvaležen, saj mu boš gradila trdno bodočnost, ker boš njegove sinove in hčere naučila ljubiti kmečki stan.

Hlater.

Iz različnih krajev

Lučine nad škofjo Loko. V nedeljo, 22. okt. se je poslovil od naše fare gospod župnik Ivan Poljanec, ki je odšel za župnika na Trstenik. Vam, dragi gospod župnik, naj bo na tem mestu izrečena zahvala za vse, kar ste posameznikom in celi fari dobrega storili. Ohranite nas v dobrem spominu še zaneprej in molite za nas, kar bomo tudi mi. Želim pa vam na novem mestu sreče in božjega blagoslova!

Mokronog. V nedeljo, 29. okt., smo imeli sestanek MJRZ, na katerem je govoril g. Rojnik iz Ljubljane. Poročal je o delu MJRZ ter o zunanem in notranjem političnem položaju. Njegova izvajanja so navzoči vzeli z odobravanjem na znanje. Zlasti pa so obsodili početje nekaterih ljudi, ki zlonamerno širijo najrazličnejše laži ter s tem po nepotrebnem begajo naše ljudstvo. Dne 19. novembra pa bo prišel med nas naš bivši poslanec, g. minister dr. M. Krek, ki bo imel shod zjutraj ob 7 v Prosvetnem domu na Zalostni gori. — Naši fantje so imeli pred kratkim svoj občini zbor, kjer so polagali račune o svojem delu v preteklem poslovnem letu. Odslek je letos že drugič dosegel prvenstvo v krožju. V nedeljo, na praznik Kristusa Kralja, pa sta se FO in DK udeležila skupnega sv. obhajila v krojih. Kako

lep pogled na mlade ljudi, ko stopajo k mizi Gospodovi. Škoda je, da še toliko naše mladine stoji ob strani, ali pa se na slepo vdaja raznim pogubnim naziranjem. Starši, zaupajte svoje otroke le katoliškim organizacijam, ako hočete, da bodo kdaj v čast in ponos vam in vsemu slovenskemu narodu. — Kdor želi naročiti katerega naših časopisov: »Slovenca«, »Slovenski dom«, »Domoljuba« ali »Bogoljuba«, naj se obrne na našega krajevnega zastopnika Strušeja Toneta iz Slepšeka, kjer lahko plačate tudi naročino.

Sv. Križ pri Litlji. Zapustil nas je bivši tukajšnji nadičitelj g. Vekoslav Perko. Zadnje čase je pokazal mnogo razumevanja za naše težnje, zato mu želimo na njegovem novem službenem mestu obilo sreče. — V naši fari smo začeli delati za nabavo novih orgel. Kljub revščini, ljudje radi darujejo. Prav je tako, cerkev je naša skupna last in hiša božja. — Naše mladinske organizacije pa naj krepko primejo zopet za delo, dovolj je počitka! — Naš občinski odbor je kupil dve bivši Valnerjevi hiši. Se že oglašajo kupci, ki ponujajo precej višjo ceno.

Škocjan pri Mokronogu. Ono nedeljo smo pohiteli v velikem številu iz naše župnije na faro pokopališče v St. Jernej, kjer je bilo odkritje in blagoslovljenje nagrobnega spomenika našemu bivšemu župniku in dekanu leskoviška dekanije, pokojnemu gospodu Jožetu Anžiču. Ob koncu svečanosti je zbor zapel žalostinko »Blagor mu!« — Sedaj bomo pa menda že tudi pri nas dobili toliko zaželjeno elektriko. Kakor se čuje, se bodo takoj v prihodnjih dneh začela potrebna dela. — Pri ureditvi potoka Radulje so pa že tudi končana prva dela z naravno železobetonskega jezua in velikih zapornic na jezvu nižje Škocjana, katere se bodo ob večji nevarnosti poplave dvignila, da bo velika množina zajezena voda imela prost odtok.

Šmartno pri Litlji. Na misijonsko nedeljo je mirno v Gospodu zaspal Tomazič Jože, posestnik iz Vel. Kostrevice. Med letom ga je namreč zadela kap in od tedaj naprej ni zapustil postelje. Zapuščala številno družino. V njegovi hiši je imel »Domoljuba« vedno »prvo besedo«. Naj mu sveti večna luč, ostalim naše sožalje. — V našem Domu se je zopet pričelo veselo življenje in delo. Dekleta so že pred časom pričela z delom. Fantje so pa prejšnji teden četrti »zborovali«. Nekoliko so spremenili svoj »generalni štab«, kar daje upanje, da bo odsce-

kletke. Toda nalezela je na nepremagljivo oviro, na vodo v jarku. Planila je sicer vanjo, pa ji njene plavalne zmognosti niso dopuščale doseči nasprotni breg. Njen slušabnik Johnson, ki je gledal njeno početje, jo je začel klicati k sebi, ji pomohlil lesto, na katero je splezala in se rešila. Morda ji je hladna kopel toliko ohladila kri ali pa se je tako veselila svoje rešitve, vsekako se je ljubezljivo pritisnila k svojemu rešitelju in ga prijazno gledala, kar je vse, ki so jo poznali, zelo osupnili. Njeno nenavadno spreobrnjenje pa ni bilo samo trenutno, ampak je od tistega časa še vedno najkrotkejša in najhvaleknejša žival v omenjen živalekem vrtu. Njen rešitelj gre brez skrbi v njeno kletko, kjer ga vedno sprejme veselo in prijazno.

Atropin, učinkovita sestavina strupene volčje jagode, širi zenice, od česar dobe oči poseben lesk. Od tod izvira izraz »belladonna« (lepa ženska) za volčjo jagodo (atropa belladonna).

Obisti nezvojnencev so v razmerju dvakrat tako težke kakor pri odraslih.

je, da se mora počasi, prav počasi, kakor bi zalezoval srnjaka. Zvečer bi pa lahko prišel. Pa ne! Če bi ne bilo tiste bližnjice. »Pa je bližnjica še celo čez naše.« — Če bi je ne bilo, bi moral Andrej po klancu mimo Ruparja, tako pa gre po bližnjici. Če je videl kje Huljko? Da jo je, da je bila na češnji pri Bevku. »No, zdaj pa je reš, ali je mislil. »Zakaj pa je omenila Huljko?«

Tone je pil in vedel, da ga imajo za boljšega gosta, ker samo ti dobijo belo kavo.

Ruparica je še nekaj iskala, nazadnje rekla, da nima jajec: hotela da jih je cvrti, pa da jih ni.

»Kdaj pa bodo?« je vprašal. »Kdaj pa naj še pridem?«

»Ne vem, kdaj jih zdaj znesejo?«

»Zaprte jih, da bo tema!« je dejal. »Kar zaprite!«

»Bom!« se je nasmehnila.

Tone je zvečil kruh in molčal. Njegovo slepo oko se je sivo oziralo po rumenkasto razsvetljeni veži. Ruparica je posnemala mleko ter prestavljala latvice na ognjišču.

»Zdaj pa pojdi, Tone!« je dejala. »Da ne bodo doma v strahu, kje si. Doma vse pozdravil!«

»Pa grem, če je prav!« je dejal. Na pragu se je še ozrl, toda rante ni bilo nikjer.

Ruparica se je jezno sukala okoli ognjišča. Posnemalka se ji je zatekla za predpasnik in mleko v zeleni latvici je za spoznanje smrdelo po žrnjaču. Huljska je bila pri Bevku ter obirala češnje. Bog ve, ali je kaj rekla pri Mlakarju? Andrej ne pride blizu. — Zavrčalo je, ker je posnemalko obesila na zglavnik. Ruparjev zglavnik je delal Polanc, ko je bil Rupar še župan. Kakor bi kdo povezal dva šopa nageljnov ter jih postavil na konec zglavja. Zelezni cvetovi so se na vrhu

razprezli ter se vili v venec, kakor bi hoteli pogledati nazaj na ognjišče. V lepem vencu je bil lonček, desni je bil prazen. Na njem je visela kuhalnica in medena pokrivača.

Ruparica je bila ponosna na svojo svetlo posodo ter jo je morala Rezka ribati s pepelom vsak dan, toda zdaj ni zanjo marala, spustila je po tleh cedilo, da se je opoteklo v kot. »Če bi hotela Huljka mimo!«

Huljka ni prišla, prišel je Andrej. K Vidmarju je moral sam po tobak, ker je bil Lende šel k Čotu po obleko. Da mu jo je bil obljubil do nedelje. »Zdaj ga pa ni in ni!« je dejal.

Andrej je že izvedel, kakšen preprič je bil na vasi. Da so možje vsi razkačeni, da imajo pri Vidmarju nekakšno sejo. Da se ne ve, kdo bo župan, ker je Polanc jezen. Največ glasov da ima Polanc, je dejal Brus. Ker Bazk tudi nekaj kuha. Andrej ni hotel mešati!

»Naj sami pojedol!«

Bil je mlad gospodar, zapuščinske razprave še ni bilo po očetu, Kugajski Janex, zakotni pisar, ki je v občini zmerom popisoval zapuščino, je sicer že stikal okoli hiše in vse popisal: oba svaka sta ga spremljala ter mu kazala, česar Andrej ni videl. Tone pa je ves vesel izvlekel iz slepe line veliko piščalko: »To sem pa sam naredil in sem jo spet našel!« Tako je pihal, da je vsem šel njen glas skozi ušesa. Svaka bi bila rada dokazala, da sta ženi premoja dobili, »ker je le več vrednol!«

»Če kdo kupi, ne bo dal toliko!« je dejal Janex ter pisal svoje vijugaste črke.

»Če pa je Malka premalo dobila!«

»Povej sodniku!« je dejal Janex.

(Dalje prihodjati)

kovo delo v prihodnjem letu še bolj smotrno in poglobljeno, četudi je bilo preteklo leto polno uspehov. Naš cilj je: »K Soncu, v višave.«

Preska. Katoliško prosvetno društvo v Preski priredi v nedeljo 5. novembra ob pol 4 popoldne v svojem domu dramo v 5 dejanjih »Tlačanec.« — Okoličani vljudno vabljeni!

Krka. Osemdesetletnico svojega rojstva je obhajal dne 1. novembra t. l. Jože Zabukey, p. d. Anžič pri Gradišču Kot 17-letni mladenič je prevzel lopo kmetско posestvo in je gospodar še danes. Gospodari torej že polnih 63 let in je še krepkega zdravja. Ves čas je vnet bratec dobrega časopisja in dolgo vrsto let naročnik »Domoljuba«. Želimo mu krepkega zdravja do skrajnih mej in k osemdesetletnici iskreno čestitamo!

Podbrezje. Po zelo uspešnem taboru, ki se je vršil avgusta pri nas, so nastopile zaeluzene počitnice v društvenem življenju. Vse je izgledalo, da bomo sedaj kar spali. Da temu ni tako, bomo dokazali v nedeljo, 5. novembra 1939, ko bomo začeli letošnjo igralno sezono s globoko Finžgarjevo dramo: »Razvalina življenja«. Drama je vzeta iz našega kmečkega življenja. Ker bi igra pri otrocih ne našla razumevanja, ali morda celo dosegla nasprotje, smo otrokom do 14 leta prepovedali vstop. — Vljudno vabimo vse domače in okoličane, da nas v nedeljo ob 3 popoldne obiščejo v gasilskem domu v Podbrezjah.

Krka. Prosvetno društvo je zaključilo drugo leto svojega obstoja. Veliko se je storilo. Lepe uspehe je društvo doseglo na igalskem polju. Igrali smo naslednje igre: Voda, Miklova Zala, Martin Krpan, Ben-Hur, Zaklad, Quo vadis?, Dve nevesti, Grazičarji, Cigani in Judita. Vse igre so bile lepo obiskane in tudi dobro igrane. Za otvoritev 3. leta pa pripravljamo igro »Trojčkie, ki jo bomo igrali 5. novembra ob 7 zvečer.

Krka pri Krškem. Ko se je preteklo sredo peljala s kolesom iz Studenca proti Raki Cirila Miklič iz Zavrata, ji je v strmem klancu odpovedala zavora. Ker kolesa zaradi prevelike brzine ni mo-

gla obvladati, se je z njim na križišču cest zaletela v šiškovo hišo, pri čemer si je zlomila roko ter nezavestna obšla. Prepeljali so jo v bolnišnico. — Prihodno nedeljo, 5. novembra, bo po večernicah v dvorani občni zbor tukajšnjega Slov. kat. prosv. društva. Vabljeni ste, da se občnega zbora udeležite, se v njem včlanite in v zimski dobi pridno obiskujete knjižnico.

St. Janj pri Velenju. Krajevna kmetška zveza bo priredila v nedeljo 5. novembra ob 2 popoldne nepreklono ob vsakem vremenu veliko kmetško tombolo z mnogimi lepimi dobitki. Čisti dobiček je za nabavo kmetijskih potrebščin. Prijatelji kmetškega pokreta vljudno vabljeni na tombolo.

Cerklje pri Kranju. Prosvetno društvo pripravljajo kmetijsko-prosvetni tečaj za fante in može s predavanji dvakrat na teden. Tečaj naj bi bil v decembru in januarju. Na njem se bo obravnavalo: zdravstvo, zadržništvo, kmetijstvo, načelne stvari, računanje mer itd. Če se bo tečaj vršil, je odvisno od tega, ako se bo prijavitelj dovolj udeležencev. Prijave sprejema odbor Prosvetnega društva. — Redni občni zbor fantovskega odseka bo v nedeljo 5. novembra ob 3 popoldne v Domu. Za žlane in mladece udeležba obvezna, ostali prijatelji vabljeni!

Rogatec. Fantovski odsek bo uprizoril dne 5. novembra igro »Dva para se ženita«. Igro bo uprizoril ob 3 popoldne in ob 8 zvečer. Sodeluje godba na pihala iz Rogatec. Vljudno vabljeni.

St. Jurij pod Kumom. Pretekli mesec smo položili k večnemu počitku kar tri žene. Letočasno sta ležali na mrtvaškem odru dve sestri. Frančiška Medvedček smo pokopali v soboto, njeno sestro Marijo Kotar iz Oseredka pa v nedeljo. Marija Kotar je rodila 16 otrok, izmed katerih jih je še več doma. Terezija Repovč, stara šele 37 let, je zapustila 4 majhne otroke, v starosti od 1—16 let. Bog bodi milostljiv blagim krščanskim materam, ostalim pa naše sožalje. — Zaradi deževja je precej zastalo jesensko delo na polju. Pretekli teden smo dobili tudi prvi sneg.

St. Andraž pri Velenju. Tako zakasnila, kakor letos, se že trgatve več let ni. Dočim je druga leta do srede oktobra bilo že vse končano, smo letos šele dobro začeli. Grozdje je lepo dozorelo, zato naši vinogradniki pričakujejo izvrstne kapljice. Mnogi so tudi precej nabrali; saj je bilo vreme v splošnem zelo ugodno za razvoj grozdja. — Primanjkuje pa na naših kmetijah moških moči, zato so se vsa jesenska dela močno zapoznala. Posebno se to občuti zdaj ob času setve.

Leskovec pri Krškem. V nedeljo popoldne po večernicah bo Marijin vrtec priredil v dvorani pod Lipo veličastno sodobno igro »Krvava Mehika« v petih dejanjih. Poleg tega bo še nekaj deklamacij in prizorčkov. To bo posebno zanimivo, ker bo to prva igra z zaveseami. Marijin vrtec je za igro dobro pripravljena, zato vabimo k obilni udeležbi. Vstopnina običajna.

Gorje pri Bledu. 70 letnico življenja je te dni praznovala v Gorjah Domova mama. Niti imena ne bomo napisali, saj je vsakdo pozna le pod imenom mama »Gorjanskega doma«. Saj ste pa tudi vsem, ki zahajajo v dom, prava mama; nobena smet ne uide vasi skrbni metli, in človek tako brezskrbno sede na stol, ki ga je obriala vaša roka. S kakšno

materinsko skrbjo pozimi kurite peči. Tako sodelujete pri vsaki igri, pri pevskih vajah, pri esah itd. Kakor pa so vam mali naraščajniki preveč nagajali, ste svojo metlo porabili tudi v vzgojne namene: »Mladini palice in kruhale« ste rekli včasih. Saj real Vašo dovtipnost bi bil kmalu pozabil. Še vedno nas znate kljub svojim letom prijetno zabavati, da sami ne vemo, kdaj mine večer. In ko začnemo novo sezono, vam je sedemdeset let. O, pa za vas to še ni mnogo. Še boste gospodarili po »Gorjanekem domu«; mi pa, ki večer za večerom hodimo v dom, prosimo Boga, da vam še dolgo ne vzame metle iz rok!

Sostro. Zalostno so zapeli zvonovi sv. Lenarta v torek 17. oktobra mrtvaško pesem organistu Gasperiču Francu. Zdelo se je, da se sv. Lenart zahvaljuje svojemu poživovalnemu pevcu, saj mu je pokojni nad 30 let pel in orglal v farni cerkvi v slavo in čast. Legel je k večnemu počitku mož, kakršnih je v današnjih časih malo. Bil je pravi značaj. Skoraj vse življenje je deloval v katoliških organizacijah. Bil je ob ustanovitvi »Orla« in prosvetnega društva, kateremu je ostal zvest do zadnjega. Pred sedmimi leti mu je umrla prva žena, s katero sta vzgojila šest otrok, z drugo pa tri, ki so pa še nepreskrbljeni. Škoda, da

Gospod Volodijovski

»Gospod polkovnik,« je rekel, »marsikrat oče samo zato otroka pograja, da bi mu kdo drugi ugovarjal in mislim, da občevskega arca pač ni mogoče bolj razveseliti kakor če se zadržim, da graja ni na mestu. Slišal sem že o hvalevredni Adamovi službi, ali zdaj šele se mi je srce resnično razveselilo, ko čujem potrdilo te govornice iz tako slavnih ust. Pravijo, da menda ni samo hraber vojak, ampak tudi zastaven človek, kar se mi zdi naravnost čudno, ko je bil vedno vihrav. Veselje do vojne je imel navihaneec od mladih nog in najlepši dokaz za to je, da je kot deček utekel z doma. Priznam, da če bi ga bil takrat ujel, bi mu jih bil naložil pro memoria (da bi bil pomnil), ali zdaj bo treba to opustiti, sicer se mi zopet skrjuje za kakih deset let, a starcu je težko pri srcu.«

»Da vendar toliko let ni pogledal domov?«
»Ker sem mu zabranil. Vendar mi je dosti tega in zdaj prihajam prvi, ko on, ki je v službi, ne more. Hotel sem vaju, blagorodna dobrotnika, prositi gostoljubnosti za mojo hčerko, sam pa bi potoval v Raškovo. Vendar pa, ker pravite, da je povsod varno, vzamem tudi njo s seboj. Svet bi rada videla, sraka, naj se ga nagleda.«

»In ljudje naj se nje nagledajo?« je pripomnil Zagloba.

»Ne bi imeli kajke je odgovorila gospodična, ki so ji smele črne oči in usta, kakor za poljub ubrana, govorila nekaj drugega.

»To je navaden kužek, nič drugega kakor kužek je rekel gospod Novovieski. »Seveda, če zagleda gladnega častnika, jo pa kar kvilku vrše. Zaradi tega sem jo tudi raiši s seboj vzel, kakor da bi jo pustil doma, zlasti ker je nevarno, če je dekle samo v hiši. Toda če bi moral brez nje potovati v Raškovo, jo ukaži, milostiva gospa, pri-

vezati na vrstico, sicer ti kaj lahko skoči čez ojnice.«

»Jaz sama nisem bila nič boljše,« je odgovorila Baša.

»Dali so ji prestico, da bi predla,« se je oglašal Zagloba, »pa je z njo plesala, če ni imela s kom boljšim! A ti si vesel človek, gospod Novovieski. Baša, rad bi se udaril z gospodom Novovieskim, saj tudi jaz ljubim včasih šalo...«

Med tem pa, preden je prišla večerja na mizo, so se odprla vrata in vstopil je Melehovič. Gospod Novovieski ga ni takoj opazil, ker se je zatopil v razgovor z gospodom Zaglobo, zato pa ga je opazila Evica in rdečica ji je udarila v obraz, potem pa je naglo pobledeła.

»Gospod poveljnik,« je rekel Melehovič Volodijovskemu. »One tam smo po povelju polovili.«

»Dobro! Kje so?«
»Po povelju sem jih ukazal pobesiti.«
»Dobro! In tvoj ljudje so se vrnil?«
»En del je ostal, da pokoplje trupla, ostanek se je vrnil z menoj.«

V tem trenutku je gospod Novovieski dvignil glavo in nenavadna osuplost se je pojavila na njegovem obrazu.

»Za božjo voljo, kaj jaz vidim?« je rekel. Potem je vstal, stopil naravnost pred Melehoviča in kričnil:

»Azija! Kaj pa ti tu delaš, razbojnik?«

In dvignil je roko, da bi zgrabil Lipka za ovratnik, temu pa se je v trenutku obraz stemnil, kakor če kdo vrže pest prahu v plamen; pobledele je kakor mrlj in zgrabil se je železno pestjo roko Novovieskega, je rekel:

»Ne poznam te, gospod! Kdo si?«

In pahnil ga je tako silno od sebe, da se je gospod Novovieski opotekel na sredo sope.

Ves divj ni mogel nekaj časa spregovoriti niti besedice, ko pa je prišel do sape, je začel kričati:

»Gospod poveljnik, to je moj človek in razen tega ubežnik! V moji hiši je bil od mladih nog...! Razbojnik, polajuje sel! To je moj človek! Eva, kdo je to, govoric!»

»Azija!« je rekla, vsa tresoč se, gospodična Eva.

Melehovič je ni niti pogledal. Oči je zapilil v gospoda Novovieskega in s nosnicami gibaje tri v starega blahtiča z nepisnim sovraštivom, stiskajoč z roko ročaj noža.

Pri tem so se mu začeli od gibanja nosile tresti brki, izpod teh brkov pa so se bliskali beli čekani popolnoma tako kakor razdraženi zveri.

Castiki so ju obstopili, Baša pa je skočila na sredo med Melehoviča in Novovieskega.

»Kaj pomeni to?« je vprašala in mršala obrvi. Pogled nanjo je protivnika nekoliko pomiril.

»Gospod poveljnik,« je rekel Novovieski, »to pomeni, da je to moj človek, Azija po imenu — in ubežnik. Ko sem bil v mladih letih v vojni službi na Ukrajini, sem ga našel polživega v stepi in ga otel. To je Tatar. Dvajset let je bival v mojem domu in se učil obenem z mojim sinom. Ko mi je sin utekel, me je zastopal pri gospodarstvu, dokler se mu ni zahotelo amorov (ljubezni) z Evico. Ko sem jaz to opazil, sem ga ukazal pretepeti, on pa je nato pobežnil. Kako se tukaj imenuje?«

»Melehovič!«

»Torej si je nadel drugo ime. On se zove Azija in nič drugače! Pravi, da me ne pozna, ali jaz ga poznam in Evica tudi.«

»Za božjo voljo,« je rekla Baša, »saj ga je tvoj sin, gospod, mnogokrat videl. Kako, da ga ni spoznal?«

»Lahko je mogoče, da ga sin ni spoznal. Ko je namreč utekel z doma, sta bila petnajst let stara, ta pa je potem še šest let bival pri meni; v tem času pa se je znatno spremenil, dorasel in brki so mu zrastle. Toda Evica ga je takoj spoznala. Vajino blagorodje, gotovo boste prej verjeli posestniku kakor temu pripadcu s Krimala.«

Oživel so grobovi

Milo pevajo zvonovi
falne pesmice čez plan;
oživel so grobovi —
danes je vseh mrtvih dan.

Večnosti neznane poti
so odprte na stečaj;
moj spomin biti napreti
njim, ki jih ne bo nazaj.

Vidim dobrega očeta,
mamica se mi smehlja
sinček v raju venca spleta
ter se z angelci igra.

>Sveti naj Vam večna zarjale
v daljo kličem jim za god.
Mrtvih zbor mi odgovarja:
>Naša sreča je — Gospod.<

Limbarski.

tranje in zunanje politike. Za mladino je govoril predsednik okr. MJRZ g. Murnik Ciril iz Kranja, ki je v svojem govoru očrtal program mladinske stranke in pozval vse navzoče k delu. Obema govornikoma so poslušalci z odobravanjem sledili in pokazali, da popolnoma odobravajo in se strinjajo s politiko, ki jo zastopa naš voditelj dr. Korošec. Ob koncu zborovanja je tudi župan občine Golinik g. Zaplotnik izrazil v imenu cele občine, da bo občina, kateri on načeluje, vedno zvesto stala stranjo okoli svojega voditelja.

Poljane nad škofjo Loko. Naš prosvetni dom je začel zadnje čase naglo rasti in vedno bolj vidimo, kako lepa in prostorna stavba bo. V poletnem času smo pripravili nad 100.000 komadov zidne opeke in tako smo pred kratkim lahko začeli z zidanjem, ki zdaj dobro napreduje. Na vsak način mora biti dom do zime pod streho. Kdor more, naj pride voziti pesek ali pa pripelje les, ki bo potreben za ostrejšje. Vsak mora po svojih močeh prispevati za naš dom, ki bo naša skupna last. — Sedaj se vrši v Poljanah 12 tedenski hano-vinski kmet-gospodinjski tečaj, na katerem se bo spet precej deklet izobrazilo za dobre gospodinjice.

Stražišče. Sestanek JRZ in MJRZ za občino Stražišče se je vršil v nedeljo dopoldne v Šmartinskem domu, ki ga je vodil predsednik krajevnega odbora JRZ g. Triler. V dvorani se je zbralo preko 200 zavednih fantov in mož. Prvi se spregovoril bivši narodni poslanec in senatorski kandidat g. Janez Brodar, ki je poročal o zunanje političnih dogodkih. Za njim je povzel besedo predsednik okrajne MJRZ g. Murnik Ciril iz Kranja, ki je obravnaval o delu in programu MJRZ med našim narodom. O notranje političnem položaju je poročal g. Peršuh iz Ljubljane, ki je temeljito obravnaval ves položaj. Poslušalci so s pozornostjo sledili izvajanjem vseh govornikov in z zadovoljstvom moramo ugotoviti, da take udeležbe že dolgo ni videl Šmartinski dom. Tudi Stražišče postaja nezlomljiva trdnjava našega voditelja in naše stranke.

Št. Jurij pod Kumom. Prav lepo smo letos praznovali praznik Kristusa Kralja. Mladina je skoro vsa v velikem številu pristopila k sv. obhajilu. Člani fantovskega odseka in dekliškega krožka pa so ta dan pristopili k sv. obhajilu v krogih, prvič odkar obstajajo, kar je na vse navzoče na-

številu. - Pokoj njeni blagi duši, žalujočim sorodnikom pa naše sozajlec!

pravilo globok vtis. Ob priliki praznovanja tega praznika zaradi omenimo, kaj smo to leto storili v župniji zaradi kongresa Kristusa Kralja. Najprej smo popravili in prebarvali vse javne križe ob potih, bilo jih je okrog 20. Potem smo prenovili in prebelili kapelice po fari, posebno lepo je popravljena kapelica zraven pokopališča in v Spodnjem Oredku. Nazadnje pa je prišla na vrsto tudi župna cerkev, ki je bila znotraj poslikana in prebeljena. To bo eden najlepših zunanjih spominov na kongres. Na kongres nas je pa tudi šlo nad 100, kar je za našo oddaljeno župnijo zelo veliko. Pa tudi duhovno smo se na kongres pripravili. Saj so bili od velike noči do zdaj govori o poglobitvi verskega življenja in o sklepih kongresa. Zlasti naj bi nas v tem letu prenovljena župna cerkev vsak dan in zlasti vsako nedeljo spominjala na sklepe kongresa.

Velesovo. V nedeljo 22. oktobra je bil prvič v novi cerkveni dvorani občni zbor Prosvetnega društva. Udeležba je bila prav dobra. Iz poročil odborov so razvideli navzoči, da je društvo v prvem letu svojega obstoja privedlo vesko igro »Slehernik«. V zimskih mesecih so bili fantovski sestanki, eno nedeljo v marcu je bil sestanek za vse člane s predavanjem. Na praznik 25. marca je bilo predavanje o euharističnem kongresu v Budimpešti. Tudi knjižnica je poslovala. Najbolj vadijo je bilo poročilo društvenega predsednika — domačega župnika Fr. Pfajferja — kako se je gradila nova dvorana in koliki so vsi stroški. Marš-

mu ni bilo dano, da bi dokončal novi harmonij, katerega je delal po svojevrstnem načrtu, ki bi bil v manjših cerkvah prav dobro nadomestilo za cerkvene orgle. Skoraj do zadnjega je vodil cerkveni pevski zbor, dokler ga niso posledice svetovne vojne položile v 56 letni starosti na mrtvaški oder. Zelo velika udeležba pogrebcev, vencev, zastopstva raznih organizacij je pričalo, da je bil splošno priljubljen v fari. Cerkveni pevski zbor se je z žalostinkami, ki jih je zapeel pred domačo hišo in na pokopališču, poslovil od svojega pevovodje. Bog mu bodi plačnik, ostalim pa naše iskreno sozajlec!

Goriče. Ono nedeljo je bil skupni sestanek JRZ in MJRZ v dvorani Našega doma v Goričah. Dvorana je bila nabito polna zavednih mož in fantov; posebno mladina je bila zastopana v prav častnem številu. O političnem položaju je izčrpno poročal bivši narodni poslanec in senatorski kandidat g. Janez Brodar. Dotaknil se je vseh vprašanj, ki se tičejo no-

>Gospod Melebovič je hetmanski častnik,< je rekla Baša, »mi nimamo oblasti nad njim!<

>Dovoli, gospod, da ga vprašam. Audiatur et altera pars (zlasti naj se tudi druga stranka) se je oglasil mali vitez.

Gospoda Novovijejskega pa je popadla jeza.

>Gospod Melebovič! Kakšen gospod je to! Moj hlapec je, ki si je nadel tuje ime. Jutri napravim tega gospoda za pasjega čuvaja. pojutrišnjem ukazem temu gospodu naložiti batine in mi tega sam hetman ne prepreči, ker sem šlahič in poznam svoje pravice!<

Na to je gospod Mihael pomagal z brčicami in rekel že ostreje:

>Jaz pa sem ne le šlahič, ampak tudi polkovnik in tudi poznam svoje pravice. Svojega človeka lahko po zakonu iščem, gospod, in greš na hetmansko sodišče, a tukaj ukazujem jaz in nihče drug!<

Gospod Novovijejski se je takoj obrtjal, ker se je spomnil, da govori ne samo s poveljnikom, ampak tudi s predstojnikom svojega lastnega sina in poleg tega s najslavnejšim vitezom v ljudovladi.

>Gospod polkovnik,< je rekel z že pohlevnejšim glasom, »jaz ga seveda proti tvoji volji ne vzamem, navajam samo svoje pravice in prosim, da se jim verjame.<

>Melebovič, kaj praviš ti na to?< je vprašal Volodijevski.

Tatar je pobesil oči in molčal.

>Da ti je namreč Azija ime, to vsi vemo!< je vzdal Volodijevski.

>Kaj bi ti iskali drugih dokazov,< je rekel Novovijejski. »Če je to moj človek, ima na prsih z modro barvo zašrtani ribi.<

Ko je gospod Nenašinec to slišal, je široko odprl oči in usta, potem pa se je sgrabil za glavo in kričnil:

>Azija Tuhaj-bejevič.<

Vseh oči so se obrnile nanj, on pa se je ves

tresel, kakor bi se mu nanovo odprle vse rane, in ponavljal:

>To je moj letnik! To je Tuhaj-bejevič! Za božjo voljo, to je on!<

Mladi Lipek pa je ponosno dvignil glavo, premeril s svojim ostrim pogledom zbrano družbo, si naglo razpel župan na svojih širokih prsih in rekel:

>Tu sta ribi, zašrtani z modro barvo. Jaz sem Tuhaj-bejev sin!...<

XXVIII.

Vsi so umolknil, tolikšen vtis je napravilo ime stražnega bojevnika. Saj je vendar on skupaj z groznim hmitelnikom prestresal vso ljudovlado. On je prelił morje poljske krvi; on je s konjskimi kopiti teptal Ukrajino, Volin, Podolje in gališke zemlje, podiral utrbe in gradove, z ognjem obkloval vasi, odpeljal v ujetništvo na desetisoče ljudi. Takega človeka sin je stal zdaj tu pred družbo v hreptovski postojanki in govoril ljudem v obraz: »Jaz imam modri ribi na prsih, jaz sem Azija, kost od kosti Tuhajeve.« Toda tedanji ljudje so imeli tako spoštovanje do znamenite krvi, da je kljub grozi, ki jo je moralo ime preelavnega murže zbuditi v duši vsakega vojaka, Melebovič zrastel v njihovih očeh, kakor bi se bil obdal z vso občetovo velikostjo.

Gledali so nanj osuplo, zlasti pa ženske, katerim je vsaka skrivnost prav posebno mikavna. On pa, kakor bi bil tudi v lastnih očeh zrastel po priznanju, je stal ponosno, nikakor ni povešal glave in je slednjič rekel:

>Ta šlahič,< tu je pokazal na Novovijejskega, »pravi, da sem jaz njegov človek, jaz pa mu na to rečem, da je moj oče sedal na konja po hrbtu boljših od njega... Sicer pa govori resnico, da sem bil pri njem, ker sem bil res in mi je pod njegovim bičem hrbet polila kri, česar ne pozabim, tako mi Bog pomagaj!... Meleboviča sem se nazval zato, da bi se umaknil njegovemu pre-

ganjanju. Sedaj pa, čeprav bi bil lahko na Krim pobegnul, služim tej domovini s krvjo in zdravjem, torej ne pripadam nikomur razen hetmanu. Moj oče je bil sorodnik kanov in na Krimu me je čakalo bogastvo in razkošje; jaz pa sem ostal tu v zaničevanju, ker ljubim to domovino in ljubim gospoda hetmana in ljubim te, ki mi niso nikdar pokazali kontempta (presira).<

S temi besedami se je priklonil Volodijevskemu, se priklonil pred Bašo tako nizko, da se je z glavo skoraj dotaknil njenih kolen, nato pa je, ne da bi pogledal še koga drugega, vst: sabljo pod pazduho in šel iz sobe.

Trenutek je že trajal molk, potem pa se je prvi oglasil gospod Zagloba:

>Ha, kje je gospod Smitko? Pravil sem, da gleda temu Aziji volk iz oči, a to je volčji sin!<

>Levji sin!< je odgovoril Volodijevski, »in kdo ve, če se ni vgrl po očetu.<

>Za božjo voljo, ali ste opazili, gospoda, kako so se mu zobje bliskali, popolnoma kakor staremu Tuhaju, kadar je bil razsrjen,< je rekel gospod Mušalski. »Že samo po tem bi ga spoznal, ker sem tudi starega Tuhaja čisto videl.<

>Ne tako čisto kakor jaz!< je odgovoril gospod Zagloba.

>Zdaj razumem,< je pripomnil gospod Boguč, »kakaj uživa on tak ugled med Lipki in Ceremisti. Saj izgovarjajo Tuhajevo ime kakor sveto. Pri živem Bogu, ko bi ta človek hotel, bi jih lahko vse do zadnjega prevedel v sultanovo službo in nam prizašel mnogo porasov.<

>Tega on ne stori,< je odvrnil Volodijevski, »kakaj tu, kar je rekel, da ljubi namreč to domovino in hetmana, je resnica: sicer ne bi stulil tam vsega v izobilju. Razkošja res ni pri nas okusil nobenega!<

>Ne stori tega,< je ponovil gospod Boguč, »če bi bil namreč hotel, bi bil to že storil. Saj ga ni pri tem nič oviralo.<

(Nadaljevanje priložnosti.)

O Poljaki in o Poljski

(Nadaljevanje.)

Ustava in sprava.

V ustavnem oziru je Poljska republika. Državnega predsednika je volil za 7 let parlament (»Zromadzenie Narodowe«), sestavljen iz senata in poslanske zbornice (»sejma«). Prvotni volilni red je določal občno, tajno in neposredno volilno pravico za polnoletne in polnopravne državljane obeh spolov.

Stari poljski državni grb je z zlato krono okronani enoglavi srebrni orel v rdečem polju, poljska narodna (in državna) zastava je belo-rdeča (vodoravno).

V upravnem oziru je bila predseptembarska svobodna Poljska razdeljena v 16 »vojevodstev« (z »vojevodi« na čelu) in glavno mesto Varšavo.

Prosveta.

Za ljudsko šolstvo je morala v tej dobi skrbeti država, poleg nje pa še tudi občine in okrožja. Splošna šolska obveznost je bila sicer uzakonjena, ni se še pa mogla povsod izvesti, zato je bilo na vzhodu do 50% šolobveznih otrok brez osnovnošolske pouka. Približno polovica ljudskih šol je imela samo po en razred, približno dve tretjini pa samo poljski učni jezik. Narodne manjšine so sicer imele zakonito pravico do ljudske šole v materinem jeziku, vendar si je pa niso mogle povsod priboriti.

V srednjem šolstvu je prevladovala osmerazredna klasična gimnazija. To šolstvo je bilo le

delno državno, dasi je ustava določala, da bi naj bilo popolnoma državno.

Visoke šole so imele avtonomijo. Državne univerze so bile: v Varšavi, Lvovu, Krakovu in Poznanju, tehnike in varšavi in Lvovu, rudarska visoka šola v Krakovu, umetnosti in varšavi in Krakovu, živinodravniška in Lvovu, zobozdravniška in poljedelska pa v Varšavi. Zasebne visoke šole so bile: katoliška univerza v Lublinu in svobodna univerza (s podprosvetnih društev) v Varšavi, trgovske visoke šole v Varšavi, Poznanju in Krakovu, visoka šola za vnanjo trgovino v Lvovu ter visoki državnoznanjski šoli v Varšavi in Krakovu. Listov je bilo nad 1500, izmed teh nad 200 dnevnikov. Najstarejši list je bil leta 1661 ustanovljeni tednik Merkuriusz Polski.

Pravo.

V pravnem oziru svobodna Poljska ni imela dovolj časa, da bi popolnoma izenačila svoje nekdanje ruske, avstrijske, kongresopoljske in ogrske dežele. Socialno skrbstvo se je povoljno razvijalo. Po konkordatu iz l. 1925 je bila katoliška Cerkev priznana za državno cerkev, organizirano v 6 nadškofijah in 21 škofijah. V Lvovu sta maloruski in armenski nadškof. Pravoslavna cerkev ima metropolit (v Varšavi) in 5 episkopov. Od katoliške vere se je odcepila sekta mariavitov. Protestantske cerkve so se leta 1927 združile v skupen »Evangelikičanski svet«.

(Konec.)

Blagovestniki miru

V nedeljo, 29. oktobra, na praznik Kristusa Kralja, je papež Pij XII. posvetil 13 misijskih škofov, med njimi 2 Afrikanca, 1 Kitajca, 1 Indijca, 1 Italijana, 1 Francoza, 1 Nemca, 1 Mehikanca, 1 Belgijca, 1 Holančca, 1 Irca, 1 Amerikanca. Ti škofje bodo odšli z isto blagovestjo po vsem svetu, v Kino, Japonsko, Korejo, Indijo, v Kongo in Južno Afriko. Razdalje časa in kraja, razlike narodnosti zginjajo pred veliko idejo Kristusa Kralja, v čigar imenu bodo šli novi škofje po svetu.

NAZNANILA

n O letnem aboru Prosvetne zveze prihodajči.

n Tečaj duhovnih vaj za moše in žene. V domu duhovnih vaj v Ljubljani (pri cerkvi sv. Jožefa) bo to leto za žene samo en splošni tečaj in sicer od 6. do 10. novembra. Za moše bosta dva tečaja: od 13. do 17. novembra in od 11. do 15. decembra. Veak tečaj se začne prvi dan ob 6 zvečer, konča pa zadnji dan zjutraj. Vsi drugi tečaji so že odani za organizacijo KA. S tem preključemo tečaje, ki so bili objavljeni v »Glasniku Srca Jezusovega«. — Ker so tečaji skraćeni in je prostor v Domu omejen, prosimo, naj se vsak, ki želi opraviti letno duhovno vajo, čimprej oglasi. Veak udeležence dobi v Domu svojo sobo. Za vsa potrebna, hrano, stanovanje in druge stroške plača za ves čas 100 din. — Priglasite se na naslov: Dom duh. vaj sv. Ignacija, Ljubljana, Zrinjskega 9.

n Cerklje na Gorenjskem. Poljsko delo bo kmalu končano. Zato bo zopet oživelo po naših družinah. Dekliški krožek bo imel 8. novembra ob 5 popoldne predavanje v mali dvorani družbenega doma, kjer bodo tudi nadalje predavanja. Mladeake bodo pa imele prvi sestanek v nedeljo 5. novembra po krščanski nauku. Dekleta, pristopite v naš krožek, da se boste utrjevale v pravem krščanskem življenju in si pridobivale primerno izobrazbo.

n Duhovne vaje za žene bodo v Mali Loki pri Ihanu od 25. do 29. novembra. Če hočemo, da bodo krščanske družine, morajo biti matere in žene vse prečete verskih resnic. V veliki meri vam bodo pomagale duhovne vaje. Vabimo Vas, da se jih udeležite na Mali Loki pri Ihanu. Oskrbnina za ves čas znaša 85 din. V to vsoto je še tudi vžeta vozna in avtobusna iz Ljubljane in nazaj. Priglasite se takoj na naslov: Dom Brezmadežne, Mala Loka pri Ihanu, p. Domžale.

n Od doma je pobežal neznanokom 16 letni krojaški vajence Adalbert Vojde Borštnar. Kdor bi kaj vedel o njem, prosimo, da naznan najbližji orožniški postaji.

NOVI GROBOVI

n Umrli so: bivši župan v Trbovljah Ivan Sitar, Vinko Zurman v Knežcu pri Rogaški Slatini, trgovec v Mislinji Miroslav Werdnik, trgovec Juraj Sercer v Dolnjem Kraljevcu, 88 letni trgovec Matija Jereb v Viča, soproga trgovca Pavla Štok z Rošpoha pri Mariboru in trgovka v Podgori Marija Ponuda. — V Ljubljani so umrli: trgovka Frančiška Rihtaršič roj. Semec, uradnik Vilko Gamberšek, major v pokoju Josip Ušeničnik, trgovec in posestnik Matija Jereb, nekdanji gostilničar na Zg. Rožniku 49 letni Viktor Frančič, upokojen banovinski šolski nadzornik Fortunat Lužar, gostilničarka Albina Bahar roj. Kos, vdova ur. dnika Katarina Sluga roj. Zatlje, davčni nadupravitelj v pok. Ernest Sedlak, uradnik čin. III. v pok. Ivan Gros, glavni vseučiliški arhivar Albin Beve in generalni konzul v p. Ivan Paumgarten. —

Za prvega predsednika slovaške republike je bil te dni izvoljen dr. Tiso.

kateri pomislek je odpadel po podanih pojasnitvah. Vsi udeleženci so si ob tej priliki bolj natanko ogledali dvorano in oder in izrazili svojo zadovoljstvo. — Dne 24. oktobra je umrl v splošni bolnišnici v Ljubljani Alojzij Blaznik, ževljarski mojster na Trati, na posledicah težke operacije. Pripeljali so ga domov in je tu bil pogreb v petek 27. oktobra. Pokojni zapuščena žena in 3 nedorasle otroke. Kot dober obrtnik in značajan krščanski mož je užival velik ugled. Člani gasilske čete so rajnega spremili na zadnji poti. Težko prizadeti ženi in otrokom naš globoko sožalje!

Besnica pri Kranju. V petek je prišel zjutraj cerkovnik v cerkev, da bi zvonil k sv. maši. Opazil je, da prihaja skozi zakristijska vrata svetloba. Šel je proti oltarju in tudi tam opazil, da ni vse v redu. Takoj je poklical g. župnika, ki sta potem ugotovila, da je bilo ponoči vlomljeno v cerkev in odnečeno sv. Rešnje Telo. Zločinski vlomilec je prišel v cerkev skozi zakristijo, vrata je odklenil z vitrihom in tako prišel v notranjost cerkve. Na neznan način je odprl vrata tabernaklja ter iz njega ukradel monstranco z Najsvetjšim ter ciborij s posvečenimi hostijami. Nato je po isti poti zapustil cerkev. Zločinec ni pustil za seboj nobenega sledu. Isto noč je bilo vlomljeno tudi v letoviško hišico g. Šinkovca, drogerista iz Kranja. Hišica se nahaja na pobočju Sv. Jošta, nedaleč od Pševge in Javornika. Vlomilec je razbil s sekuro vrata. Ker vlomilec ni našel željenih predmetov v taki meri kakor je sam pričakoval, je iz maščevanja napravil večjo škodo v hišici. Razbil je nekaj pohištva, razbil je nekaj dragocenega stekla, razrezal blago na stolah. Skupna škoda znaša kakih 3000 din. Kot vse kaže, so morali vlom v župno cerkev v Zgornji Besnici in v lom v letoviško hišico g. Šinkovca napraviti eni in isti vlomilec.

Zagorje ob Savi. Na praznik Kristusa Kralja smo imeli lepo akademijo. Po akademiji pa smo imeli občni zbor Prosvetnega društva, katerega se je udeležilo razveseljivo število članstva — znak, da društvo dobro deluje. Samo želeli bi bilo, da bi se tudi ljudje, ki sedaj še stoje ob strani, začeli zanimati za katoliško prosveto. Isti dan zjutraj pa je bil sestanek Kmetске zveze in tiskovni sestanek. Upajmo, da bo rodil vsaj tolikšen uspeh kot pred dvema letoma. Vsakemu Zagorjancu je ljuba in draga »Hrastelova skala«. Na njej je evharistični križ, križev pot in majhen spomenik še sedaj nepozabnemu kaplanu Filipu Stularju. Zato prav iz teh razlogov ne moremo zadosti obsoditi divjaškega postopanja tistega, ki je ta spomenik uničil, podoba razbil, in poleg tega še raztrgal po-

dobe križevega pota iz devetih kapelic. Že prej je bilo parkrat raztrganih po par podob iz postaj in razbitih nekaj šip, pa smo to zaračunali razposajenosti kakega otroka. Seuj pa ni mogla biti razposajenost, ampak divjaška zloba, ki ne spoštuje niti spomenika mrtvega, ki se je za Zagorje toliko žrtvoval. Zadnje deževje, ki nam je na hribovih pokazalo tudi že prvi sneg, nam je onemogočilo spravljanje letošnje sicer dobre letine. Glede krompirja bo marsikdo v zadregi, ko marsikateri še semena niso dobili nazaj. Na Orleju se je mudila komisija zaradi plazov, ki so že ali pa še groze uničiti več hiš z rodovitno zemljo vred. Kakšen bo uspeh te komisije, se še ne ve. Bog daj, da bi bil ugoden za reveže tam gori.

Cemšenik. Smrt nam je v kratkem presledku pobrala iz naše srede dva najstarejša farana. Dne 20. septembra je umrl v visoki starosti 91 let Jurij Grabek iz Gamberka. Bil je najstarejši možki v fari in tudi v bližnji okolici. Vse do zadnjega je kljub visoki starosti opravljal vsa težja dela. — Dne 18. oktobra pa je umrl Damjan Kolenc, p. d. Jake, iz Cemšenika. Vsemogočni ga je poklical k sebi ko je dopolnil lepo starost 84 let, tri mesece po smrti njegove žene Marije Kolenc, ki je umrla dne 8. julija t. l., stara 73 let. Bil je dober in skrben gospodar ter je s svojo pokojno ženo dobro vzgojil in preskrbel svoje sinove in hčere. Pred leti je bil tudi dalje časa občinski odbornik. Na njegovi zadnji poti so ga kot svojega ustanovnega člana spremlili poleg drugih tudi gasilec. S pokojnikom je odšel v večnost eden izmed redkih še živečih, ki se je udeležil bojev v Bosni in Hercegovini leta 1878 za časa avstrijske okupacije ter je še sedaj hranil za spomin odlikovanje, ki ga je tedaj prejel. Vsi pokojni naj v miru počivajo, žalujočim pa naše sožalje. — Na občnem zboru Prosvetnega društva ter fantovskega odseka so nam naši prosvetni delavci podali pregled doseganega dela ter napravili načrt in smernice za bodoče prosvetno delo. Pri tem delu pa jih podpirajmo vsi, kajni danes so nam bolj kot kdajkoli poprej potrebne strnjene katoliške prosvetne organizacije, ki bodo edine v stanu, da zajezijo pogubonosne posledice zmot novodobnega poganstva ter pred njimi obvarovale zlasti našo mladino, ki je nosilec lepše bodočnosti našega naroda. — Naši gasilec bodo priredili v nedeljo 5. novembra ob 2 popoldne v društveni dvorani v Cemšeniku tombolo. Med glavnimi dobitki sta 2 kolesa, 50 litrov sadjevca, blago za žensko obleko ter še 300 drugih lepih dobitkov. Tombolske karte so po 2 din. Ker je čisti dobiček namenjen za kritje stroškov gradnje novega gasilskega doma, vabimo domačine in tudi okolice, da se udeležbo na tomboli podprejo stremljenja plemenite šlovelkoljubne organizacije, obenem pa se lahko okoristijo z lepimi dobitki.

Zahtevajte povsod naš list!

Mali oglasnik

Vaša drobna vretica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoja pridejke ali išbeje postov oziroma obrtniki pomočnikov ali valencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Mlinar

samski, trezen in zanesljiv, dobi službo pri Jožetu Kovadču, Brod 17, p. Sv. Križ ob Krki.

Lepo žrebe

staro 15 mesecev, proda Remškar Jožef — Log 32, Brezovica.

Majhno posestvo

kupim na Dolenjskem. Ponudbe na naslov: Tomše Stanko, Loke št. 2, Trbovlje I.

900 din mesečno

lahko vsak zasluži. Pošijite snamko za odgovor. Jos. Batič, Ljubljana VII.

Dekla

vajena kmečkih del — se sprejme v službo. Zupni urad, Stari trg pri Ložu.

Mlade prašičke

7 tednov stare, proda Janez Moakrič, Zedvor 5, p. Dobrunje.

Kovaškega pomočnika

in vajenca sprejme Joža Kapus, kovaški mojster na Bledu. — Vsa oskrba v hiši, ostalo po dogovoru.

Deklo

za kmečka dela sprejme Pilar Anton, Bled I., Grad 68.

Kmečko dekle

vajeno vsega kmečkega dela, sprejme takoj v službo J. Rozman, Nemški Rovt 8, Boh. Bistrica.

Moške obleke

perilo in vasa oblačila po priznani niskih cenah si nabavite pri Preskerju — Sv. Petra cesta 14, Ljubljana.

Prašičke

7 tednov stare, proda Vehove Miha, Voklo št. 68 pri Kranju.

Mlinar

se sprejme takoj v mlino na parni pogon, za kmečko moljavo. — Plača po dogovoru. Oglasiti se je takoj pri Edvardu Pogorelcu, mlin in žaga v Strugah na Dol., p. Dobrepolje.

Napredaj hiša

na lepem prometnem kraju, ob banovinski cesti na deželi, zelo primerna za trgovino, gostino ali kako drugo obrt. Dnevno avtobusna zveza z železno postajo. — Event. se odda v najem. Izve se pri občini Sv. Križ pri Litiji.

Čevljarkega vajenca

z vso oskrbo sprejem. Kupim stroj za štepanje (Plach). — Stanovnik Filip, Morjul.

Postnega fanta

in kračanske družine, 16—18 let staroga, h konjem in za druga dela, takoj sprejem. Naslov v upravi »Domoljuba« pod 16.954.

Posestvo

za 3—4 glave živine kupim. — Prednost: Krški okraj ali Gorenjsko. Naslov pove uprava »Domoljuba« pod št. 16.950.

Več lepih prašičkov

7 tednov starih, proda Janez Trkov, Zavogle, p. Dobrunje.

Zganje hruševce

kupim. Trgovina Stupica, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7.

Ceneni nakup sadja potom poštnih paketov

Na prošnjo Kmetijske zbornice v Ljubljani je ministarstvo pošte uvedlo novo nižjo tarifo za poštna pakete s svežim sadjem. Namen te znižane tarife je, da se lahko nakupijo manjše količine cenejšega sadja naravnosti od producenta in da se omogoči čim večja potrošnja sadja po vsej državi.

Za pakete s svežim sadjem se plača taksa pri teži do 6 kg 5 din, od 6 do 9 kg 8 din, od 9 do 12 kg 10 din brez drugih taks. V težjih paketih od 12 kg se sadje ne sme razpošiljati. Paketi smejo vsebovati le sveže domače sadje, kakor češnje, jabolka, hruške, grozdje, marelice, breskve, češnje, višnje, kutine, sveže fige, limone in pomaranče ter kostanj, lešnike, mandlje in orehe v lupinah. Z eno spremnico se lahko odpošljejo trije paketi, če so od istega pošiljalca in naslovljeni na enega in istega sprejemnika.

Te tarife veljajo od 1. maja do 15. decembra vsakega leta.

S tem je omogočeno, da si naročijo sadje tudi revnejši sloji, posebno v krajih, kjer ni sadja. Opozarjajo se pa vsi, ki si želijo nabaviti sveže sadje naravnosti od producentov, da se poslužijo tega načina nakupa sadja.

Da bi bilo čim večje število interesentov deležnih te ugodnosti, naj bi naročila in prodajo sadja potom poštnih paketov organizirale kmetijske, sadjarske in vinarske podružnice, ker so one najbolj za to poklicane.

RADIO LJUBLJANA

od 2. do 9. novembra 1939.

Cetrtak, 2. nov.: 18 Rečni zvoki. 18.40 Slovenščina za Slovence. 20 Pevski koncert. — Petek, 3. nov.: 18 Zenska ura: Zena in tujski promet. 18.40 Frਾਂčoščina. 19.50 O planinskem mladinskem domu. — Sobota, 4. nov.: 18 Za delopust. 20.00 O zunanji politiki. — Nedelja, 5. nov.: 8.00 Na dveh harmonikah. 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45 Verski govor. 10.30 Nedeljski koncert Radijskega orkestra. 17 Kmetijska ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. 17.30 Kmečki trio. 20 Ing. Oto Muck: Stric Andrej, veseloigra. — Ponedeljek, 6. nov.: 18 Zdravstvo mladinske dobe: Zivljenjski pomen mladostne dobe. 18.40 Mesečni slovnstveni pregled. 20 Koncert Radijskega orkestra. 21.20 Pevski zbor drž. policijske straže v Ljubljani. — Torek, 7. nov.: 18.40 Stari štajerski gradovi. 19.50 Deset minut zabave. 20.20 F. S. Finžgar: Dekla Ančka. — Sreda, 8. nov.: 18.40 Kmet in gruda. 20 Vojaška godba.

OKOVJE ZA OKNA IN VRATA,

ključavnice — tudi najfinejših vrst —, slamo-reznice, reporeznice, robkača za koruzo, vintje za vozove, gnojnične in vodne črpalke, pluge in brane, štedilnike in peči, dobite še vedno zelo ugodno v železnini

FR. STUPICA, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Nov redlini prašek

»REDIN« za prašiče. —

Vsak kmetovalec si lahko hitro in s malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoštuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. — Mnogo slabvinskih pisem.

Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo eliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1.

Na deželi pa prodaja Redin vsaka trgovina.

Najboljše sredstvo proti kožnemu vnetju (ferš) in kožnim obolenjem pri otrocih je zeliščano mazilo

„OKAMA“

Nešteto priznanj od babic in mater. OKAMA mazilo čudovito ugodno in hitro deluje pri svežih in zastarelih ranah, opoklinah, tuih, lišajih in drugih kožnih poškodbah.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Glavna zaloga lekarn

mr. OBLAK, št. Vid nad Ljubljano

Goši: »V čem pa oboje raziskovanje gospoda profesorja?«

Zena profesorjeva: »V glavnem išče svoja očala.«

Črni gaber kupim

za takoj ali za pecek pošlji. Pišijite takoj, tudi pred pešakom. Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljuba« pod številko 10392

BREZPLAČNE ZAHTLE V KATALOGU
MEINEL-HEROLD MARIBOR 107

ZOBOTREBCE

vse vrste kupujem

M. Pakič, Ljubljana, Sv. Petra nasip 27.

Kupujemo šipek

po najvišjih dnevnih cenah.

Šalus d. d., Ljubljana

Mestna hranilnica ljubljanska

je največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod

Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe

Za vse vloge in obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

Obiščite novo specialno trgovino v Kamniku, nasproti farne cerkve, kjer dobite vse, kakor v vsaki drogeriji. — V glavni zalogi velika izbira vseh fotografskih potrebščin po najnižji ceni. Kozmetične — lepotilne potrebščine vseh vrst, mila, kolinske vode, kreme, pudri, zobne paste, brivski aparati, kline itd. — Poleg tega dobite vse kisline, olja, soli in preparate za živino kakor »Redin«, »Mastin« itd., strupe, kemikalije, zelišča, korenine, zdravilne rože, vse predmete iz gumija i. dr., kar je važno za Vaše gospodarstvo in hišne namene. — Postrežba točna in solidna, cene najnižje in konkurenčne! Se priporoča: STANE APARNIK — KAMNIK, nasproti farne cerkve.

PRIPRAVITE SE ZA ZIMO!

ZA HIŠO RABITE DRVA,
ZA NOGE TOPLO IN NEPREMOČLJIVO OBUTEV.

39

7223-44
Kajšte so tople in udobne. So opre-
te. Imajo hlaste tople noge in odgan-
jajo sneg pred nosom in oči.

35

5572-613
Viseki čevlji iz kakovostne kože. Imajo
gumsko podplato, debeli in udobni
občuti, kar so prepričljivo vodo.

79

6767-6006
Oprijemljivi čevlji, ki jih poljudje imajo
dovolj udobni čevlji. Imajo kravi-
no in nepremokljivi gumijasti pod-
plati so eno-velja garancija in njih
kakovost.

59

6072-4400
Športni čevlji so dolgi, lahki in
močnega boksa, s mehkimi umjetnimi
podplati in potami. Priljubljeni so
med dekletih radi svoje udobne občute
in svoje izdržljivosti.

39

5223-611
Najkakovostnejša gospodinjska obutev
povzema udobje pred vlogo in zmo-
žnost aha tudi to gumijaste čevlje.

49

7223-605
Moderen ženski čevlji, ki so udobni
in s gumijasto podplato in so zelo
udobni. Varnost, udobje in čisto-
tina pred blatom.

79

5045-6022
Priljubljeni, modni čevlji iz kakovostne
kože, s gumijastimi podplati in udobni.
Priljubljeni so ženski.

129

5050-6021
Elegantni modni čevlji iz kakovostne
kože, s gumijastimi podplati in udobni.
Priljubljeni so ženski.

99

5771-675
Nove modne gumijaste čevlje s
gumijastimi podplati in s posebno
gumijastimi območji podplati. Po-
dobno priljubljeni tudi radi svoje
kakovosti.

49

5091-603
Stari! Aha kupite svoje strokovne
in lahke čevlje iz kakovostne
kože, s gumijastimi podplati in
so zelo udobni. V njih bodo imeli vaše
in tople noge.

39

5017-608
Modne ženske in moške lahke
gumijaste čevlje. Ni strahu, ki jih
v dežju in blatu ne bi potrebovali.

»Goto«

»Domoljub« stane 35 din za celo leto, za izposojnino 60 din. — Dopolnje in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inšerate in
reklamacije pa zprava »Domoljub«, — Oglasi se naročajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-94. Izdajatelj: dr. Gregorij
Petjak. — Urednik: Joto Količnik. — Za Jugoslovansko tiskarno: Joto Kramarič.